

AFRO-DEUTSCHE – AFRO-TÜRKISCHE **BEGEGNUNG!**

AFRO-TÜRKLER – AFRO-ALMAN **BULUŞMASI!**

AFRO-GERMAN – AFRO-TURKISH **ENCOUNTER!**

INHALT

Als Widmung in Handschrift

An unsere Afro-Türkische und Afro-Deutsche Jugend

GRUSSWORT

DANIEL TIETZE

SENATOR, BERLİN

Wie sich die Bilder gleichen: Sehr lange sind sie von der deutschen Geschichtsschreibung nur unzureichend zur Kenntnis genommen worden, die Menschen afrikanischer Herkunft oder die Deutschen schwarzer Hautfarbe. Dabei können sie auf eine weit zurückreichende Geschichte in Deutschland verweisen, auch wenn sie fast ausgelöscht wurde durch die Terrorherrschaft der Nazizeit.

Entgegen der landläufigen Meinung sind nicht erst in den letzten Jahrzehnten afrikanische Zuwanderer zu uns gekommen; die Wurzeln schwarzer Berlinerinnen und Berliner reichen viel weiter zurück und sind eng mit der Geschichte des Sklavenhandels, der Kolonialgeschichte, aber auch mit der Geschichte der Befreiungs- und Menschenrechtsbewegung verbunden

So ist es auch in der Türkei. Auch dort ist die Geschichte von Türkinnen und Türken afrikanischer Herkunft nicht im öffentlichen Bewusstsein präsent. Nur wenige wissen, dass es sie gibt, dass sie oft die Nachfahren von Sklaven im Osmanischen Reich sind und dass sie seit Gründung der Türkischen Republik die türkische Staatsbürgerschaft besitzen.

Es ist das Verdienst von Initiativen wie dem afrotürkischen Verein Afrikaliar, Herrn Mustafa Olpak und Herrn Şakir Doğuluer oder dem Berliner Verein Joliba, insbesondere Frau Katharina Oguntoye, Licht in das Dunkel dieser Geschichte zu bringen und durch den regelmäßigen Familienaustausch und die Veranstaltungen in Izmir die Geschichte schwarzer Deutscher und schwarzer Türken in die Öffentlichkeit zu tragen.

Ich hoffe sehr, dass es gelingt, diesen engen Austausch auch in den nächsten Jahren fortzuführen.

In einer Zeit, in der Rassismus und Fremdenhass nicht überwunden sind, ist es wichtig und notwendig zu zeigen, wie vielfältig, wie kulturübergreifend und wie multi-ethnisch die Wurzeln unserer Bevölkerung sind, welchen Schatz diese Vielfalt für eine Gesellschaft darstellt - wie in Deutschland so auch in der Türkei.

Dazu leisten die Herausgeberinnen und Herausgeber dieser Veröffentlichung einen wichtigen Beitrag.

TEBRİK KELİME

DANIEL TIETZE

SENATÖR, BERLİN

Benzer durumlar: Alman tarihçiliği çok uzun zamandır yeterince dikkate almadığı Afrika kökenli insanlarımızı ya da siyahi tenli Almanlarımızı Nazilerin terör döneminde neredeyse tarihten silinmiş olsalar bile, Almanya'da uzun süren bir tarihe işaret edebilirler.

Popüler inancın aksine, Afrika göçmenlerinin bize sadece son on yılda buraya gelmediği; Siyah Berlinli insanların kökenleri çok daha ileri giderek köle ticaretinin geçmişi olan sömürge tarihi ile aynı zamanda kurtuluş ve insan hakları hareketinin tarihiyle de yakından ilişkilidir.

Aynı düşünce Türkiye'de de görülmektedir. Afrika kökenli Türklerin tarihi halk arasında pek bilinmez. Çok az sayıda insan onların Osmanlı Devleti'ndeki kölelerin torunları oldukları ve Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşundan bu yana Türk vatandaşlığına sahip olduklarını bilir.

Bu konuda toplumu aydınlatan Afrikalılar Kültür, Dayanışma ve Yardımlaşma Derneği kurucusu Sayın Mustafa Olpak ve başkanı Sayın Şakir Doğuluer, Berlin'de Joliba derneği kurucusu Sayın Katharina Oguntoye'ye yaptıkları ortak aile buluşmaları ve çalışmalarından dolayı farkındalık oluşturmuşlardır.

Bu güzel çalışmalarının devamını temenni ederim. Almanya da ve Türkiye için aynı anlamda ırkçılık ve yabancı düşmanlığı aşılmadığı bu dönemde, insanımızın köklerinin ne kadar çeşitli kültürler ve ırklardan oluştuğunu, bu çeşitliliğin toplumun bir hazinesi olduğunu göstermenin önemi ve gerekliliği vardır.

Bu yazının yayıncıları bunun için önemli bir katkıda bulunmaktadır.

Berlin Member of Parliament, Daniel Tietz says that Black history has long been under-represented, that Black Berlin history goes back to slave-trade and colonial times with an ongoing struggle for civil rights. It has been a similar situation in Turkey where very little is known about Black history and so this book is a contribution to making these histories and people better known. In a time when racism is ever-present, this book shows how cultural diversity is a plus to society.

GRUSSWORT

SEMA PEKDAŞ BÜRGERMEISTERIN, KONAK-IZMİR

Konak, das als Herz von Izmir bezeichnet wird, lebt weiterhin die Werte, die es im Laufe der Geschichte von Tausenden von Jahren, verschiedenen Zivilisationen und einer reichen Kultur angehäuft hat. Wir leben in einer alten Stadt, die verschiedene Farben, Kulturen und Identitäten angenommen hat.

Unsere schwarzen Bürger, die im 19. Jahrhundert aus verschiedenen Regionen Afrikas in diese Länder zu uns kamen, gehören nun mit ihren jahrhundertealten Traditionen zu den wertvollsten Elementen dieser multi-kulturellen Struktur unserer Stadt. Das traditionelle „Dana-Fest“, das wir seit Jahren feiern, ist einer der schönsten Werte, die uns die Afro-Türken nahegebracht haben.

Mit der Gründung des Vereins „Afrikaner, Kultur, Solidarität und Hilfsorganisation“ im Jahr 2006, unter der Präsidentschaft des verstorbenen Herrn Mustafa Olpak, haben die Afrikaner das „Dana Bayramı“ wieder gefeiert und hat das Fest jetzt dank der Unterstützung der Gemeinde einen internationalen Charakter angenommen. Die Fruchtbarkeitsfeste, die in Afrika vor jeder Regenzeit gefeiert werden, wurden auch in den ersten Jahren der Republik in der Türkei als „Dana Bayramı“ in Izmir gefeiert. Dieses Festival, eine Szene mit recht farbenfrohen Bildern, hat sich zu einer Begegnung entwickelt, an der Forscher und Journalisten aus verschiedenen Ländern sowie Afro-Türken aus Izmir und Umgebung teilgenommen haben.

Heute, wie es Izmir seit Jahrhunderten gibt, ist es eine Stadt, in der Zivilisationen friedlich zusammenleben. Als lokale Verwalter haben wir die Aufgabe, die Identität derjenigen zu gewährleisten, die in dieser Stadt Spuren hinterlassen haben. „Dana Bayramı“ ist eine der wichtigsten dieser Spuren. Die Menschen in Izmir und Afro-Türken erleben die Schönheit des Zusammenlebens in dieser Stadt. Es war unsere Schuld, diesen Reichtum zu ignorieren. Jetzt ist es an der Zeit, sich zu entschuldigen ...

Mit Begeisterung leben wir mit verschiedenen Kulturen, und wir sagen „schön, dass es euch gibt“. Diese reichen Kulturen werden weiterhin zusammenleben. Wir wissen, dass der fast vergessene Sozialstaat, die soziale Stadtverwaltung in der Türkei sich unbedingt dessen erinnern muss, um es lebendig zu halten.

Weil Menschen, Menschen brauchen und Menschen gut für Menschen sind. Gemeinsam setzen wir uns für unsere Werte ein, erheben sie und werden stärker, indem wir unsere Kulturen fortführen. Lassen Sie uns zusammenarbeiten, um Izmir zu bereichern. Denn Izmir als leuchtendes Gesicht der Türkei erleuchtet die ganze Türkei. Wir werden diese Erleuchtung weiterhin aufrechterhalten, indem wir Kulturen und Zivilisationen integrieren.

TEBRİK KELİME

SEMA PEKDAŞ

KONAK BELEDİYE BAŞKANI İZMİR

Mayor of the Konak district of Izmir, Sema Pekdaş. Konak has, for thousands of years profited from rich cultural influences. In the 19th century, Black Turks joined this multi-cultural city as attested to by the annual Dana Bayram festival. It is our job to support the important work begun by Mustafa Olpak. Let Izmir be an example for all of Turkey for the successful integration of many cultures.

İzmir'in kalbi olarak adlandırılan güzel ilçemiz Konak, binlerce yıllık tarihi, farklı medeniyetleri ve zengin kültürüyle, tarih boyunca biriktirdiği değerleri günümüzde de yaşatmaya devam ediyor. İçinde her daim farklı renk, kültürleri barındıran; farklı kimliklere kucak açmış kadim bir kentte yaşıyoruz. 19. yüzyılda Afrika'nın çeşitli bölgelerinden bu topraklara gelen/getirilen siyahi vatandaşlarımız da, yüzyıllardır yaşattıkları gelenekleriyle kentimizin bu çok kültürlü yapısının en değerli unsurlarının başında geliyor. İki yıldır ev sahipliği yaptığımız geleneksel 'Dana Bayramı' Afro-Türklerin bizlere öğrettiği en güzel değerlerden bir tanesi. 2006 yılında merhum Mustafa Olpak'ın başkanlığında kurulan Afrikalılar, Kültür, Dayanışma ve Yardımlaşma Derneği tarafından yeniden kutlanmaya başlanan 'Dana Bayramı' belediyemizin destekleriyle artık uluslararası bir nitelik kazandı. Afrika'da her yağmur mevsimi öncesinde kutlanan bereket şenlikleri, İzmir'de 'Dana Bayramı' olarak Cumhuriyetin ilk yıllarından günümüze kadar kutlanmayı sürdürüyor. Oldukça renkli görüntülere sahne olan bu şenlik İzmir ve çevresinde yaşayan Afro-Türklerin yanı sıra çeşitli ülkelerden araştırmacıların ve gazetecilerin de katıldığı bir buluşmaya dönüştü.

İzmir yüzyıllardır olduğu gibi bugün de medeniyetlerin bir arada, barış içinde yaşadığı bir kent olmayı sürdürüyor. Yerel yöneticiler olarak bizlerin görevi bu şehirde iz bırakan kimliklerin yaşamasını sağlamak. Dana Bayramı da bu izlerin en önemlilerinden birisi. İzmirli ve Afro-Türkler aynı kentte bir arada yaşamının güzelliğini tadıyorlar. Bu zenginliği görmezden gelmek bizim hatamız. Şimdi özür dileme vakti ...

Farklı kültürlerle birlikte, bu şehirde coşkuyla yaşıyoruz ve 'iyi ki varlar' diyoruz. Bu zengin kültürleri birlikte yaşamaya devam edeceğiz. Biliyoruz ki, Türkiye'de unutmaya başladığımız sosyal devleti, sosyal belediyecilik anlayışını diri tutmak için mutlaka bu gelenekleri hatırlatmamız gerekiyor. Çünkü insan insana muhtaç ve insan insana iyi geliyor. Birlikte değerlerimiz savunarak, yükselterek, kültürümüzü devam ettirerek çoğalıyor ve zenginleşiyoruz. Hep birlikte İzmir'i zenginleştirmek, çoğaltmak için çalışalım. Çünkü İzmir Türkiye'nin aydınlık yüzü, tüm Türkiye'ye ışığını yayıyor. Türkiye'nin de bunlara ihtiyacı var. Bizlerde medeniyetlere, kültürlere sahip çıkarak bu aydınlığı sürdürmeye devam edeceğiz.

VORWORT

VON ŞAKİR DOĞULUER UND KATHARINA OGUNTOYE

In unseren afro-türkisch – afro-deutschen Familien-Begegnungen in AFACAN nahmen seit 2015 je 30 Teilnehmende aus der Türkei (Izmir/Hasköy/Yeniciftlik) und 30 Teilnehmende aus Deutschland (Berlin und Potsdam) teil. Während der mehrtägigen Besuche bei gemeinsamen Aktivitäten und Gesprächsrunden tauschten wir Erfahrungen aus und lernten uns besser kennen. Trotz der Sprachbarriere kam mit Hilfe unserer ehrenamtlichen Übersetzerinnen eine sehr intensive Begegnung zustande. Ein Teil der Gruppe fuhr jedes Jahr in die Dörfer, in denen viele der afro-türkischen Familien seit mehreren Generationen leben. Dies war eine wunderbare, unvergessliche Erfahrung für die Teilnehmenden aus Deutschland.

Vor 30 Jahren erschien das erste Buch von und über Schwarze Menschen in Deutschland: „Farbe bekennen. Schwarze Frauen auf den Spuren ihrer Geschichte“, welches den Beginn der afro-deutschen Community in Deutschland markierte. Die Leiterin des JOLIBA e.V. Katharina Oguntoye ist Co-Autorin dieses Buches. Heute gibt es in Deutschland viele verschiedene Gruppen und Initiativen zu vielfältigen Themen, die Afro-Deutsche und ihre Familien angehen. Der türkisch-deutsche Austausch in AFACAN wurde von der Gruppe AYOCO (Afro Youth Community & Family) und vom JOLIBA – Interkulturelles Netzwerk in Berlin e.V. organisiert. Ganz großer Dank für

ihre Initiative und ihr Engagement gilt Annette Kübler und Gülnenk Hayırcıl Oral. Sie haben viel zum Gelingen dieses Austausches beigetragen.

2005 erschien das erste Buch zu Afro-Türken, die autobiographische Familiengeschichte von Mustafa Olpak. Mit diesem Buch und dem von ihm gegründeten Verein AFRIKALILAR – Derneği hat er die afro-türkische Gemeinde zusammengbracht. Mustafa Olpak verstarb unglücklicherweise nach schwerer Krankheit nur wenige Wochen vor unserem zweiten Besuch. Doch bis zum letzten Moment, wie seine Frau Güler Güntekin Olpak und enge Freunde berichten, hat er immer von seiner afro-türkischen Gemeinschaft und dem Verein gesprochen. Er machte sich viele Gedanken um sie und bat inständig darum, seine Arbeit fortzusetzen. Sein Traum war eine stärker werdende afro-türkische Community und ein eigenes Haus dieser Community, in dem es Treffen, Fortbildungen und Austausch geben könnte. Mustafa Olpak hoffte, die Kinder und Jugendlichen würden durch das jährliche „Dana Bayramı Fest“ im Mai und andere Aktivitäten der Community mit mehr Selbstvertrauen und guten Zukunftsperspektiven aufwachsen.

Beim Austauschtreffen waren wir uns alle einig, dass uns die Begegnung zwischen den afro-türkischen und afro-deutschen Familien sehr wichtig ist und dass wir diese fortsetzen wollen. Wir haben bereits so viel voneinander gelernt und einander zu neuen Ideen inspiriert. So haben wir diese Broschüre geplant, mit der wir über unsere Begegnung informieren. Wir wollen unsere Erfahrung mit vielen Menschen teilen und das Wissen über die Afro-Türken und die afro-deutsche Erfahrung in die Welt tragen. Wir hoffen, die berührenden Bilder von den jungen und alten Gesichtern werden bereits einen Teil der Geschichte erzählen und das Interesse der Leserinnen und Leser wecken.

In der Broschüre finden Sie auch kurze Ausschnitte aus den Interviews, die Carolyn Gammon mit den älteren afro-türkischen Frauen führte. Desweiteren gibt es Berichte zu unseren Austauschtreffen, Fotos und einen Ausschnitt aus Mustafa Olpaks Buch „Sklavenküste“ und einige Zeitungsartikel im Abdruck.

Wir fühlen uns wie Brüder und Schwestern und werden auch im kommenden Jahr einen Austausch in AFACAN haben, inklusive einer gemeinsamen Fahrt nach Pamukkale in 2018. Jedes Jahr im Mai findet das Dana Bayramı-Fest (deutsch: Kalbsfest) in Izmir statt und eine Delegation aus Berlin plant auch 2018 und in den folgenden Jahren dabei zu sein. Mit diesem Fest wird eine alte, fast vergessene Tradition der Menschen mit afrikanischen Wurzeln in der Türkei wiederbelebt. Zu diesem Anlass wird 2017 eine Tagung zur Geschichte der Afro-Türken organisiert. Um die Verbindung und den Austausch zwischen unseren Gemeinschaften zu vertiefen, werden wir die Übersetzung unserer Bücher in Angriff nehmen. Mustafa Olpaks Buch wird im nächsten Jahr ins Deutsche übertragen und gleichzeitig „Farbe bekennen“ ins Türkische übersetzt.

Wir hoffen, diese Broschüre wird dazu beitragen, das Interesse an der afro-türkischen Gemeinschaft zu wecken. Mögen sich mehr Wissenschaftler*innen, Literat*innen, Künstler*innen und Journalist*innen für das bisher verborgene Schicksal dieser Gemeinschaft interessieren. Es gilt Vieles zu entdecken und die gewonnen Erkenntnisse für eine bessere Zukunft zu nutzen.

ÖNSÖZ

ŞAKİR DOĞULUER VE KATHARINA OGUNTOYE

On yıl önce Afro-Türklerle alakalı ilgili ilk kitap olan Sn. Mustafa Olpak'ın otobiyografik aile geçmişi basılmıştır. Bu kitap ve AFRİKALILAR – Derneği ile Afro-Türk toplumunu bir araya getirdi. Sn. Mustafa Olpak, ağır bir hastalıktan sonra, ziyaretimizden sadece birkaç hafta önce ne yazık ki vefat etti. Son ana kadar ise, hanımı Güler Güntekin Olpak ve yakın arkadaşlarının anlattığına göre, Afro-Türk toplumundan ve derneğinden söz etti. Dernek hakkında düşüncelerini paylaştı ve çalışmalarının devam ettirilmesini vasiyet etti. Hayalinde daha güçlü bir Afro-Türk toplumu için ve eğitim ve toplantılar için bir toplantı eviydi. Sn. Mustafa Olpak çocukların ve gençlerin mayıs ayında da gerçekleşen yıllık Dana bayramı ve derneğin diğer faaliyetleri ile kendine güvenen ve geleceğe umutla bakan bir gençliğin yetişmesini umuyordu.

Bir araya geldiğimizde Afro-Türkler ile Afro-Alman ailelerin karşılaşmanın ve etkileşimin çok önemli olduğunu ve buna devam etmek istediğimizi dile getirdik. Zaten birbirimizden çok şey öğrendik ve yeni fikirler için ilham kaynağı olduk. Bu nedenle, toplantılarımız hakkında bilgi vermek amacıyla bu broşürü tasarladık. Afro-Türkler ve Afro-Almanlar deneyimini ve tecrübelerini birçok insanla ve tüm dünya ile paylaşmak istiyoruz. Umarız genç ve yaşlı yüzlerin dokunaklı resimleri, hikâyenin bir bölümünü anlatır ve sevgili okuyucuların ilgisini uyandırır.

Broşür Carolyn Gammon'ın yaşlı Afro-Türk kadınlarıyla yaptığı röportajlardan kısa alıntılar içeriyor. Ayrıca toplantılarımızdan raporlar ve fotoğraflarımız, Mustafa Olpak'ın „Köle Sahilleri“ adlı kitabından bir bölüm ve gazete de çıkan bazı makalelere ilişkin yazılar bulunuyor.

Biz birbirimizi kardeş yerine koyduk ve önümüzdeki yıl Afacan'da buluşmaya ek olarak bir Pamukkale gezisi gerçekleştirmeye karar verdik. Mayıs ayında İzmir'de düzenlenecek 11. Dana Bayramı Festivali'ne (Almanca: Kalbsfest), Berlin'den bir heyet katılacaktır. Bu festival, Afrika kökenli insanların unutulmaya yüz tutmuş eski bir geleneğini canlandırarak. Bu vesileyle, 2017 yılında Afro-Türk tarihiyle ilgili bir konferans düzenlenecek. Topluluklarımız arasındaki bağlantıyı ve değişimi derinleştirmek için kitaplarımızın çevirisini yapacağız. Sn. Mustafa Olpak'ın kitabı önümüzdeki yıl Almanca 'ya tercüme edilecek, aynı zamanda „Farbe bekennen“ da Türkçe 'ye çevrilecektir.

Bu broşürün Afro-Türk topluluğuna dair ilginin artmasına yardımcı olacağını umuyoruz. Daha fazla bilim insanı, yazar, sanatçı ve gazeteci bu topluluğun şimdiye kadar gizli kalmış kaderiyle ilgilenebilirler. Daha iyi bir gelecek için ve kazanılan bilgiyi daha ileriye taşımak için keşfedilecek çok şey var.

INTRODUCTION

BY VON SAKİR DOGULUER AND KATHARINA OGUNTOYE

Since 2015 Afro-German and Afro-Turkish families have been meeting in the AFACAN center north of Izmir as well as in the villages of Hasköy and Yenicientlik. We have been about 30 participants from each country each year. Participants from Germany have come from Berlin and Potsdam. Together we have held activities and workshops to get to know each other. Despite the language barrier, and with help of volunteer translators, we have had very intense meetings and talks. Part of our group meets each year too in the small villages south of Izmir where many Afro-Turkish families have lived for generations. This was always an unforgettable experience for the German participants.

Thirty year ago, the first book about Afro-Germans was published: *Showing Our Colors*. Afro-German Women Speak Out. It marked the beginning of the Afro-German community. The project manager of Joliba Association, Katharina Oguntoye, is co-author of this book. Today in Germany there are many groups and initiatives on the theme of Afro-Germans and their families. The Turkish-German exchange in AFACAN was first organized by the Berlin group AYOCO (Afro Youth Community and Family group) and JO-LIBA - Intercultural Network in Berlin Association. A huge thank you goes to Annette Kübler and Gülenk Hayırcıl Oral who have made these exchanges possible!

In 2005 the first book about Afro-Turks, an autobiographical family history, was written by Mustafa Olpak. This book helped found the AFRILALILAR Association that brought Afro-Turks together. Unfortunately, Mustafa Olpak died of cancer just three weeks before our second meeting.

His widow Güler Güntekin Olpak and close friends told us that he spoke about association work right to the end. He thought so much about the Afro-Turkish community and asked that his work be continued after his death. His dream was for an Afro-Turkish community that would become stronger and eventually have its own community center where gatherings, educational meetings and exchanges could take place. Mustafa Olpak hoped that the children and youth of the community, through event like the annual Dana Bayramı festival (Calf's festival) each May and through other community activities, would gain more self-confidence and develop perspectives for the future.

At the meetings at Afacan between the two groups, we all agreed that the exchanges are important and we want to continue in the years to come. We have already learned so much from one other: we have inspired one another. We planned this brochure together so inform people about our exchanges. We want to share our experiences and the knowledge of Afro-Turks and Afro-Germans with many others throughout the world. We hope that the moving photos and stories from young and old alike will become part of our history and encourage readers to learn more. In this brochure the reader will also find interviews that Carolyn Gammon carried out with Afro-Turkish elders. Also included are reports from our exchanges, photos and excerpts from Mustafa Olpak's book as well as newspaper articles.

We feel like brothers and sisters and we are already planning our next exchanges. 2018 included a trip together to the World UNESCO Heritage Site: Pamukkale! In May the annual Dana Bayramı celebration takes place in Izmir. This celebration brings to life a centuries-old, almost forgotten tradition with African roots. In 2017, as part of this event, a seminar was organized by the Afro-Turks. To deepen our mutual understanding and sense of community, there are plans to translate Mustafa Olpak's book into German and *Showing Our Colors* into Turkish.

We hope this brochure helps to spark interest in the Afro-Turkish community. We wish that writers, researchers, artists and journalists are inspired to discover the, till now, hidden story of the Afro-Turks. There is much to discover and to learn from this community now and in the future.

MUSTAFA OLPAK OBITUARY

AS HE EXPLORED HIS FAMILY'S HISTORY, MUSTAFA OLPAK DISCOVERED ITS CONNECTION TO SLAVERY

BY MICHAEL FERGUSON AND AYŞEGÜL KAYAGİL

The Guardian, Friday 11 November 2016

Mustafa Olpak, who has died aged 63 from heart failure, was an Afro-Turkish author and activist. He wrote a family history about the experiences of African slaves in the Ottoman empire and their descendants, and was the founder of the Africans' Culture and Solidarity Association in Turkey.

Mustafa was born in the Aegean town of Ayvalik, Turkey, the fifth child of Kemale, a seamstress, and Mehmet, a marble worker. He began work straight after primary school in a lathe workshop, and not long afterwards became involved in the labour movement. In 1978, he married his first wife, Sevgi, and had two children, Özgür and Zeynep. He and Sevgi later divorced.

In the 1990s, Mustafa began to put pen to paper to better understand his life experiences. As he explored his family's history, he discovered its connection to slavery. In 2002 he published a short volume entitled *Kemale*, his mother's life story. In it, Mustafa details the family's history, from their capture in Africa, their transport across land and sea, and enslavement on Ottoman Crete.

He describes his relatives' daily life and work on Crete and their difficult journey to Anatolia. Some family members arrived before the Greek-Turkish population exchange of the 1920s; others during it. They arrived on the shores of the fledgling Turkish republic speaking only Greek, as did the majority of Muslims on Crete, and were thus subjected

to harassment and had difficulty finding work. Because of her dark complexion, Kemale was excluded by the other children. She left school early to help make money for the family, and had nine children of whom Mustafa was the fifth.

After further research, the book evolved into Mustafa's 2005 masterpiece, *Kenya-Crete-Istanbul: Human Biographies from the Slave Coast*, a personal story of the relatively overlooked history of African slavery in the Ottoman empire – that simultaneously raised the profile of people of African descent in Turkey. The book's success enabled Mustafa to organise the Afro-Turk community. In 2006, the Africans' Culture and Solidarity Association held its inaugural meeting, attended by journalists, academics and the head of the Unesco Slave Route project.

The centrepiece of the organisation's activities is the Calf festival – loosely modelled on a festival of the same name celebrated by enslaved African communities throughout the Ottoman empire. This festival is now an annual gathering for people of African descent in Turkey, and we visited Mustafa there on several occasions during the course of our academic research. The 10th anniversary festival was held in June this year. It was, in many ways, a celebration of Mustafa himself, who had tirelessly devoted his life to guiding the movement.

He is survived by his second wife, Güler, a primary school administrator, and by Özgür and Zeynep.

MUSTAFA OLPAK OBITUARY

ALS ER SEINE FAMILIENGESCHICHTE ERFORSCHTE, ENTDECKTE MUSTAFA OLPAK DEREN VERBINDUNGEN ZUR GESCHICHTE DER SKLAVEREI.

VON MICHAEL FERGUSON AND AYŞEGÜL KAYAGİL
(DEUTSCH: KATHARINA OGUNTOYE)

The Guardian, Freitag, der 11. November 2016

Mustafa Olpak, der im Alter von 63 Jahren an Herzversagen starb, war ein afro-türkischer Autor und Aktivist. Er schrieb eine Familiengeschichte über die Erfahrungen der afrikanischen Sklaven und ihrer Nachfahren im Osmanischen Reich und er war der Gründer von Afrikalilar, der Gesellschaft zur Förderung der afrikanischen Kultur und Solidarität in der Türkei.

Mustafa Olpak wurde in der Türkei in der ägäischen Kleinstadt Ayvalık als fünftes Kind von Kemmale, einer Schneiderin, und Mehmet, einem Marmorsteinmetz, geboren. Direkt nach der Grundschule begann er in einer Steinmetzwerkstatt zu arbeiten, und nach kurzer Zeit schloss er sich der Gewerkschafts- und Arbeiterbewegung an. 1978 heiratete er seine erste Frau Sevgi, mit der er zwei Kinder, Özgür und Zeynep, hatte. Diese Ehe wurde später geschieden.

In den 1990er Jahren begann Mustafa Olpak mit dem Ziel zu schreiben, seine Lebenserfahrungen besser zu verstehen. Als er seine Familiengeschichte erforschte, entdeckte er deren Verbindungen zur Geschichte der Sklaverei. Im Jahr 2002 veröffentlichte er in einem schmalen Band mit dem Titel „Kemale“ die Lebensgeschichte seiner Mutter. Darin beschreibt Mustafa detailliert die Geschichte der Familie: die Gefangennahme in Afrika, den Transport in die Gefangenschaft über See und Land und ihre Versklavung auf Kreta in Osmanischer Zeit.

Mustafa beschreibt die Arbeit seiner Vorfahren und den beschwerlichen Alltag auf Kreta sowie ihren schweren Weg nach Anatolien. Einige Familienmitglieder kamen bereits vor dem griechisch-türkischen Bevölkerungsaustausch in den 1920er Jahren auf das türkische Festland, andere genau in dieser Periode. Sie kamen zu einer Zeit an, in der sich die junge Türkische Republik gerade formte. Sie sprachen nur Griechisch, wie die meisten Muslime aus Kreta, und wurden daher zur Zielscheibe von Diskriminierung und Schikanen und hatten große Probleme bei der Arbeitssuche. Kemale wurde wegen ihrer dunklen Hautfarbe von anderen Kindern ausgegrenzt. Sie verließ die Schule frühzeitig, um der Familie beim Gelderwerb zu

helfen. Sie wurde Mutter von neun Kindern, von denen Mustafa das fünfte war.

Nach vielen weiteren Nachforschungen entstand eine erweiterte Ausgabe des Buches, die als Mustafa Olpaks Meisterstück und Hauptwerk gilt und im Jahr 2005 unter dem Titel „Kenia-Kreta-Istanbul: Biographien von der Sklavenküste“ erschien. Diese persönliche Erzählung von der überwiegend ausgeblendeten Geschichte afrikanischer Sklaverei im Osmanischen Reich rückte gleichzeitig die Lebenssituation der Nachkommen der afrikanischen Bevölkerung in der Türkei in den Fokus.

Die Bücher von Mustafa ermöglichten ihm, erfolgreich die afro-türkische Community zu organisieren. 2006 hielt der afro-türkische Community-Verein „Afrikalilar – Verein zur

Förderung der afrikanischen Kultur und Solidarität“, erstmals ihr „Dana Bayram“ Festival ab, an dem JournalistInnen, AkademikerInnen und der Direktor des Unesco-Projekts „Skalvenrouten“ teilnahmen.

Diese Festival ist bis heute die Hauptaktivität der Organisation. Das „Dana Bayram“ oder Kalbsfest ist in etwa dem gleichnamigen Fest der versklavten afrikanischen Gemeinschaft während des Osmanischen Reiches nachempfunden. Jetzt ist dieses Festival das jährliche Treffen der Menschen mit afrikanischen Wurzeln in der Türkei.

Wir, die Autoren dieses Artikels, haben Mustafa Olpak während unserer Forschungsrecherchen mehrmals auf diesem Festival besucht. Im Juni 2016 wurde das 10. „Dana Bayram“ gefeiert. In vieler Hinsicht wurde neben dem 10. Jahrestag auch Mustafa Olpak selbst gefeiert, der mit seinem unermüdlichen Einsatz sein ganzes Leben der Entwicklung und Vision der afro-türkischen Gemeinschaft gewidmet hat.

Olpak hinterlässt seine zweite Frau Güler, eine Grundschulleiterin, und die Töchter Ozgür und Zeynep.

MUSTAFA OLPAK OBİTUARY

MUSTAFA OLPAK AİLESİNİN GEÇMİŞİNİ ARAŞTIRIRKEN KÖLELİĞİ İLE BAĞLANTISINI KEŞFETTİ

MİCHAEL FERGUSON VE AYŞEGÜL KAYAGİL (ÇEVİRİ: GÜLRENK HAYIRCIL ORAL)

The Guardian, Freitag, der 11. November 2016

63 yaşında kalp yetmezliği sonucunda hayatını kaybeden merhum Sn. Mustafa Olpak bir Afro Türk yazar ve aktivist'di. Osmanlı İmparatorluğu süresinde Afrika köleliği ve insan biyografileri içeren aile tarihini yazmış ve Türkiye'de Afrikalılar Kültür, Dayanışma ve Yardımlaşma Derneği'ni kurmuştur.

Sn. Mustafa Olpak bir Ege köyü olan Ayvalık da terzi olan annesi Kemale ve mermerci ustası olan Mehmet'in beşinci çocuğu olarak dünya 'ya geldi. İlkokulu bitirdikten sonra torna atölyesinde çalışmaya başlar ve kısa bir süre sonra emekçi hareketine katılır. 1978'de ilk hanımı Sevgi ile evlenir ve Özgür ile Zeynep adında iki çocuğu olur. O ve Sevgi daha sonra ayrılırlar.

1990'lı yıllarda yaşam deneyimlerini daha iyi anlamak için kalemi eline alıp yazmaya başladı. Ailesinin tarihini araştırırken köleliğe olan bağı keşfetti. 2002'de annesinin hayat hikâyesi olan "Kemale" adlı kısa bir cilt yayınladı. Mustafa, ailesinin tarihini, Afrika'da tutsak olmalarını, karadan ve denizden nasıl nakledildiklerini, Osmanlı Girit'inde köleleştirilme süreçleri gibi ayrıntılara yer verdi.

Akrabalarının Girit'teki yaşadığı günlük hayatı ve oradan Anadolu'ya olan zorlu yolculuklarını kitabında anlatıyor. Bazı aile üyeleri, 1920'lerin Yunan-Türk nüfus mübadelesinden önce gelirken bazıları mübadele ile gelmişler. Girit'teki Müslümanların çoğunluğunun yaptığı gibi, yalnızca Yunanca konuşan Türkiye Cumhuriyetinin kıyı köylerine yerleştirildiler, fakat bu nedenden dolayı ırkçılığa maruz kaldılar ve işsiz bırakıldılar. Mustafa'nın annesi Kemale hanım siyahi teninden dolayı diğer çocuklar tarafından dışlanmıştı. Ailesine maddi destek sağlamak için okuldan erken ayrılıp terzinin yanında çalışmıştı. Daha sonra evlenip dokuz çocuğu olmuş, bunların arasında Mustafa beşinci çocuğuymuş.

Sn. Mustafa Olpak'ın 2005 yılı başyapıtı daha sonra yaptığı araştırmalar ile "Kenya-Girit-İstanbul: Köle Kıyılarından İnsan Biyografileri" adlı kitaba dönüştü. Osmanlı imparatorluğunda nispeten gözden kaçan Afrika kölelik tarihinin kişisel hikâyeleri - aynı zamanda Afro Türklerin toplumda değerini de günümüzde yükseltti. Kitabın başarısı Sn. Mustafa Olpak'ın Afro-Türk topluluğunu organize etmesini sağladı. 2006 yılında Afrikalılar Kültür ve Dayanışma Derneği, gazeteciler, akademisyenler ve UNESCO Slave Route projesinin başında bulunan açılış toplantısını gerçekleştirdi.

Derneğin en önemli faaliyeti unutulmuş Dana Bayramı adında, Osmanlı İmparatorluğu boyunca köleleştirilmiş Afrikalı topluluklar tarafından kutlanan aynı ismi taşıyan kutlamanın benzerinin devamı oluşturuyor. Her yıl kutlanan Dana Bayramı ve farklı akademik çalışmalar için Sn. Mustafa Olpak'ı ziyaret ettik. Bu Haziranda kutlanılan 10. Dana Bayramı yapıldı ve bir bakımdan Sn. Mustafa Olpak'ın hayatı boyunca yorulmak bilmeden kendini adadığı bir başarının kutlanmasıydı.

İkinci hanımı Güler ve iki çocuğu Özgür ile Zeynep'i ardında bıraktı.

BEGEGNUNGEN SCHWARZER MENSCHEN UND IHRER FAMILIEN AUS DEUTSCHLAND UND DER TÜRKEI

JEWEIFS IM OKTOBER 2015, 2016 UND 2017

JOLIBA E.V. BERLIN IN KOOPERATION MIT DEM VEREIN AFRIKALILAR
KÜLTÜR, DAYANIŞMA VE YARDIMLAŞMA DERNEĞİ İN İZMİR

Zwei Wochen vor unserer zweiten Begegnung Schwarzer Menschen und ihrer Familien in Afacan (Türkei) im Oktober 2016 verstarb Mustafa Olpak. Er war als Autor des Buches „Köle“/„Sklaven“ – sehr wichtig für den Emanzipationsprozess Schwarzer Menschen in der Türkei. Er legte Grundlagen und schuf Raum, um Erfahrungen Schwarzer Menschen zu benennen. Durch den Tod von Mustafa Olpak war die Gruppe in einer besonderen Situation – sowohl trauernd als auch sich neu organisierend. Und viele Berliner_innen hatten Mustafa kennen gelernt und trauerten mit der afro-türkischen Community. Dass wir die Gelegenheit hatten, seine Witwe Güler Olpak kennen zu lernen half uns, die Erinnerung an Mustafa wach zu halten.

Eine Lesung aus seinem Buch hatte uns zusammengebracht: Mustafa Olpak las 2013 im Ballhaus Naunynstraße und stellte den Verein der „Afrikalılar Kültür, Dayanışma ve Yardımlaşma Derneği“ vor, den er 2006 in Ayvalık (Nordägäis) gegründet hatte. Dort erfuhr Katharina Oguntoye („Joliba e.V.“) von Mustafa Olpak und seinen Mitstreiter_innen. Zusammen mit Annette Kübler, die mit „AYOCO-Family“ Wochenenden für Schwarze Kinder, Jugendliche und ihre Familien organisiert und die Begegnungsstätte Afacan sowie die Möglichkeit von Zuschüssen der „Stiftung Umverteilen!“ kannte, entstand die Idee einer Begegnung von Familien.

ALMAN VE TÜRK SİYAHİLERİN BULUŞMASI

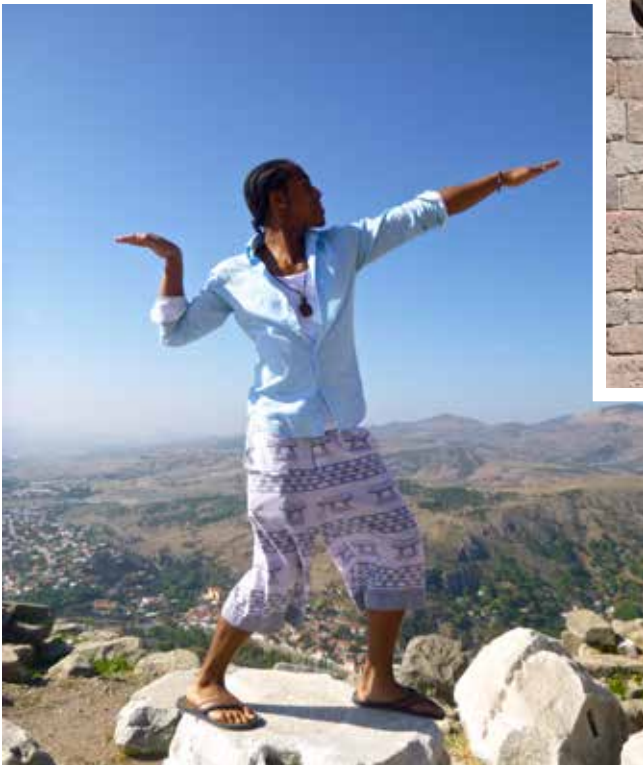
EKİM 2015, 2016 VE 2017

JOLİBA E.V. / JOLİBA DERNEĞİ BERLİN, AFRİKALILAR KÜLTÜR,
DAYANIŞMA VE YARDIMLAŞMA DERNEĞİ İLE BULUŞMA

Ekim 2016 yılında Alman ve Türk siyahilerinin Afacanda ikinci buluşmasından iki hafta önce, Sayın Mustafa Olpak vefat etmiştir. Köhne'nin makalesine göre Mustafa Olpak "Köle Kıyısından İnsan Biyografileri" adlı kitabı ile Türkiye'de yaşayan siyahi insanları bilinçlendirme aşamasında büyük bir katkı sağlamıştır. Türkiye'de yaşayan siyahi insanların deneyimlerini dile getirmeleri için bir alan açmıştır. Vefatından dolayı Afro Türkler üzüntü içerisinde toplanmaya çalışıyordu. Çoğu Berlinli ziyaretçi ise Mustafa Olpak ile tanışmış olduklarından dolayı hanımı ile bir araya gelip taziyelerini dile getirdiler.

Mustafa Olpak ile kitap tanıtımı günü sayesinde tanışıldı. 2013 yılında Ballhaus Naunystasse'da Mustafa Olpak kitabından bir kesit okuyup, Ayvalık'ta (Ege bölgesinde) 2006'da kurduğu "Afrikalılar Kültür, Dayanışma ve Yardımlaşma Derneğinden" bahsetti: YİRMİ ZEYTİN AĞACI VE BİR EV. Bu şekilde Katharina Oguntoye (Joliba dernek kurucusu) Mustafa Olpak ve onun destekçilerinden haberdar oldu. Aynı zamanda Annette Kübler- AYOCO-family adlı oluşum siyahi çocuklar, gençler ve aileler için hafta sonu aktiviteleri organize eden ve fonlar ile ilgilenen- Katharina Oguntoye ile birlikte Siyahi Türk ve Alman ailelerin buluşması fikri ortaya çıktı.

Hier kann noch
handschriftlich
was dran

Wir beantragten Gelder, sammelten Interessierte, bereiteten uns vor und studierten weitere Berichte im Internet, und im Herbst 2015 wurde es Realität: 11 junge Menschen und 10 Erwachsene aus Berlin trafen 21 Menschen aus Schwarzen türkischen Familien sowie Unterstützende aus dem akademischen Bereich in Afacan in der Türkei, einer familiär geführten Begegnungsstätte für interkulturellen Jugendaustausch an der ägäischen Küste in der Nähe von Izmir.

Die gemeinsame Zeit war gefüllt mit Gesprächen über Erfahrungen und Erlebnisse, wunderbar übersetzt von mehrsprachigen Unterstützer*innen aus Izmir und Istanbul. Die Gespräche fanden sowohl im Plenum als auch in vielen kleinen Gruppen statt. Die Video- und Audiodokumentationen der Gespräche werden bei „Joliba e.V.“ aufbewahrt. Der Einstieg wurde mit lustigen Kennenlernspielen unterstützt – zum Namen, zur Sprache usw. –, wobei sich Menschen altersübergreifend auf die Angebote einließen und viel Spaß dabei hatten.

Hier kann noch
handschriftlich
was dazu →

Burs talebinde bulunuldu, ilgili insanlar toparlandı, hazırlıklar yapıldı ve yeni bilgiler edinildi. Dana Bayramı hakkında detaylı bilgi için "Türkiye'de yaşayan Afro Türklerin kaderi, renkten farklı bir şey kalmadı" adlı makale okundu. Sonbahar 2015`de ise ilk buluşma gerçekleşti: Berlin`den 11 genç ve 10 yetişkin Afacan`da (kültürlerarası çalışmalar için bir aile ortamı gibi, konuksever bir anlayışla işletilen, İzmir yakınlarında bulunan bir tesis) 21 Afro Türk ve akademisyenler ile buluştu.

Deneyimler ve yaşanan maceralar hakkında konuşuldu, bunlarda birçok lisana sahip olan kişiler tarafından çevrildi. Sohbetler hem herkesin katıldığı toplantılar hem de küçük gruplar halinde gerçekleştirildi. Toplantıların video ve ses kayıtları Joliba Derneği tarafından muhafaza edilmektedir. İlk kaynaşma; ufak tanışma oyunları ile yaş sınırı olmaksızın eğlenceli bir şekilde desteklendi.

Nach dem Motto eines Gedichts von Nazim Hikmet malte und beschriftete jede Person einen Baum zu eigenen Wurzeln, Stärken und Träumen, und wir schufen damit einen ganzen gemeinsamen Wald.

Ermutigt von der ersten guten Erfahrung trafen wir uns im Herbst 2016 wieder für fünf intensive Tage in der Bildungsstätte sowie zwei Tage im Dorf. Die Steigerung von 34 Teilnehmenden in 2015 auf 63 Teilnehmende in 2017

zeigt, wie notwendig und wie beliebt unser Programm war. Dass einige Teilnehmende sogar wiederholt ihre ganzen Herbstferien für die Begegnung verwendeten war sehr bereichernd für die Kontinuität der Arbeit. Insgesamt nahmen über die drei Jahre mehr als 100 Menschen aus afro-türkischen und afro-deutschen Familien teil, und wenn wir auch die Menschen zählen, die wir in den Dörfern trafen, waren es über 150. Was für ein Erfolg!

Nazım Hikmet'in şiirinden esinlenerek herkes kendi ağacını çizdi. Ağaçlara herkesin kökenleri, kuvvetli olduğu yanları, rüyaları ve dilekleri ile ilgili yazılar yazıldı. Bu ağaçlar bir araya getirilerek orman oluşturuldu.

Bu güzel buluşmadan cesaretleterek 2016 sonbaharında Berlin'den 29 kişi ve Afro Türk derneğinden 30 kişi tekrar bir araya geldi. Afacan eğitim merkezinde 5 gün ve köyde iki gün vakit geçirildi. 2017'de bu buluşmanın üçüncü yıl dönemi kutlandı. 5 gün Afacan da kaldıktan sonra beraber

dünya mirası olan Pamukkale ziyaret edildi. 2015 yılında 34 kişi katılırken bu sayı 2017 yılında 63 kişiye yükselmiştir. Bu da yapılan çalışmaların önemini ve başarısını göstermektedir. Bazı katılımcıların her bahar yarıyıl tatilinde tekrardan buluşmaya gelmeleri çalışmanın devamı için büyük bir önem taşıyordu. Bu üç yıl süresinde Afro Türk ve Afro Alman buluşmasına 100 kişiden fazla katılım sağlamış, köylerde ziyaret edilen Afro Tükerler de sayılırsa bu sayı 150 kişiyi bulmuştur ve bu büyük bir başarıdır.

AUSFLUG INS WELTKULTURERBE PAMUKKALE

24

2017 feierten wir unser dreijähriges Wiedersehen mit einem gemeinsamen Ausflug. Die abschließende Reise zu den Kalksteinterrassen (Travertin) in Pamukkale machte die Begegnung zu etwas ganz Besonderem. Es war nicht einfach ein touristischer Ausflug. Es war überwältigend.

Kurz zur Vorgeschichte: Im Mai war eine Delegation von Joliba e.V. beim jährlichen Treffen der Afro-Türken, dem Kulturfest „Dana Bayram“. Dort berichtete Carolyn, dass sie in Pamukkale war und erhielt ein klares Feedback von Mesure, einem der Ältesten: „Was, du warst in Pamukkale? ICH musste dort hingehen.“ Ja, das sahen wir auch so. Und dank einer Förderung der Afrika AG von „Stiftung Umverteilen!“ wurde es möglich, die Partnergruppe zum Ausflug nach Pamukkale einzuladen.

„Pamuk“ bedeutet „Baumwolle“ und „Pamukkale“ „die Baumwollburg“, und es ist ein wunderschöner Ort: Am ersten Abend genossen wir den Blick von unten auf die strahlend weißen Kalkterrassen in der Abendsonne; abends im Hotel konnten wir im Thermalpool baden. Am zweiten Tag waren wir im Nationalpark, zogen unsere Schuhe aus und liefen barfuß vorsichtig über den glitschigen Kalkstein. Wir spazieren durch die antike Stadt Hierapolis, über wundervoll bearbeitete antike Steine, zum großen Amphitheater. Schon vor 2000 Jahren war hier ein berühmter Kurort. Menschen suchten Heilung in den warmen Quellen mit wertvollen Mineralstoffen – und auch wir schwammen im „Antikbad“.

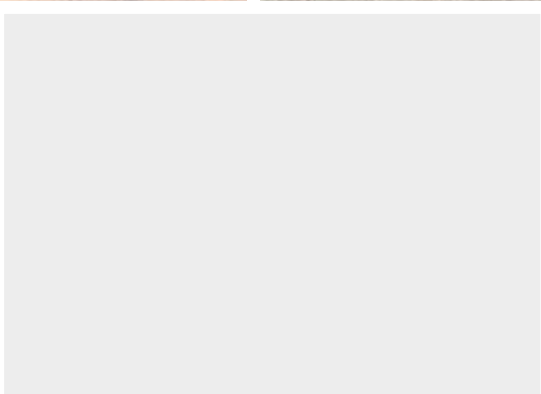
DÜNYA MİRASI PAMUKKALE GEZİSİ

Üçüncü buluşmaya özel hepbirlikte Pamukkale'ye gidildi. Bu sadece bir turistik gezi değil aynı zamanda çok anlamlı bir gezi olmuştur.

Joliba Derneğinden bir grup kültürel bir bayram olan ve Mayıs ayında düzenlenen Dana Bayramına katıldı. Carolyn hanım Pamukkale'ye gittiğini anlatınca, Afro Türklerin yaşlılarından Measure hanım "neden bizi de götürmedin" diye sorması Afro Alman grubunu düşündürmüştür. Lakin onlarda aynı fikirdeydi ve "Afrika AG von Stiftung Umverteilten'in" desteği ile Afro Türkleri de Pamukkale gezisine davet edilebildi.

Adı üstünde Pamukkale pamuk gibi bembeyaz ve çok güzel bir yerdir. İlk akşam parlak beyaz kireçteraslarında akşam güneşinin tadı çıkarıldı ve thermalhavuzda yüzüldü. İkinci gün ise milli park olan Pamukkale'de yalınayak dikkatlice bir şekilde gezildi. Antikkent Hierapolis'den eski işlenmiş taşları geçerek büyük anfiteyatrosuna gidildi. Buraların şifalı suları 2000 yıl öncesi keşfedilmiş. Onların şifalı kaynakların içerdiği mineralli suları barındıran "antikhavuzunda" yüzüldü.

Pamukkale'deki tüm turistler arasında Afro Türkler ve Afro Almanlar yine dikkat çektiler. Irkçı bakışlar ve yorumlara maruz kalsalar da onlar bu sefer çoğunlukta idi. Bir okulun sınıf öğretmeni Carolyn hanıma yaklaşmış İngilizce dilinde

Ja, auch zwischen all den Touristen in Pamukkale fielen wir auf. Auch schon weil dort nur sehr wenige ältere Menschen sind. Auch hier gab es diskriminierende Blicke und Kommentare anderer Touristen – doch wir waren viele! Der Lehrer einer Schulklasse fragte Carolyn auf Englisch, wo unsere Gruppe denn herkäme – ihre Antwort lautete: „You can ask them in Turkish!“ Angesichts der schiefen

Blicke war es angenehm, eine so große Gruppe zu sein – und dann kam eine schöne Überraschung: Wir trafen einen Afro-Finnen! So stärkte der gemeinsame Ausflug den emotionalen Zusammenhalt der Gruppen und viele blieben bis zum Sonnenuntergang – die Zeit, in der das Abendlicht die Terrassen färbt.

Später am Abend realisierten wir Berliner_innen, welche große Bedeutung der Besuch für die Partnergruppe hatte. So berichteten einige Eltern, nun könnten auch ihre Kinder in der Schule mal sagen „Ich war dort“, wenn das Thema im Unterricht behandelt wird. Wird doch in der Schule oft genug als Desinteresse bewertet, was tatsächlich auf Armut beruht – das Geld für solche Unternehmungen ist einfach zu knapp. Und die alten Damen, auf deren Initiative der Ausflug entstanden war, waren überglücklich, entgegen allen Erwartungen in ihrem Leben noch an „so einen Ort“ zu kommen.

nereden geldiklerini sordu. Carolyn hanım da "lütfen kendilerine sorun, onlar Türkçe biliyor" diye cevap verdi. Ve büyük bir sürpriz yaşandı, çünkü bir Afro-Finlandiyalı ile tanışıldı. Dolayısıyla gezi grupların duygusal bütünlüğü güçlendi ve birçoğu günbatımını izlemek üzere akşamını Pamukkale teraslarında geçirdi.

Bu gezinin önemini ise akşam bir arada otururken Afro Türk anne ve babaların "artık çocuklarımız okulda Pamukkale ile alakalı konuşulduğunda, bizde oraya gittik diyebilirler" demeleri ile anlaşıldı. Hiç gezilemeyen Pamukkale ilgisizlikten değil de maddi durumla alakalı olduğu birçok yerde göz ardı ediliyor. Aynı zamanda yaşlı hanımlar da hayatları boyunca bir kez de olsun Pamukkale'yi gezmiş ve görmüş olmanın sevinci vardı.

WORKSHOPS UND ALLTAG AUF DEN BEGEGNUNGEN

28

Im Mittelpunkt stand immer wieder die menschliche Begegnung, der gemeinsame Alltag, lachen und scherzen, türkische und deutsche Vokabeln und Sätze lernen, Kicker, Gruppenspiele und anderes gemeinsam spielen, den Trailer eines fiktiven Filmes drehen, zusammen Capoeira lernen, sich gegenseitig die Haare flechten, das leckere Essen der Begegnungsstätte genießen, in vielen Sprachen singen, Spaß haben im Meer und im Pool. Alle Aktivitäten fanden altersübergreifend statt. Es wurde nicht nur gesprochen, sondern auf vielfältigen Ebenen kommuniziert: Spiele, kulturelle Sessions mit Musik, Rhythmus und Tanz ergänzten das Programm.

Besonders wertvoll war das Teilen von Erfahrungen. Es wurde von schmerzhaften Erfahrungen der Diskriminierung erzählt, vom Aufwachsen mit Armut und Ausgrenzung, und ebenso von kraftvollen, beeindruckenden Widerstandsstrategien. Diese Gespräche wurden einfühlsam

übersetzt und dokumentiert. Ein Teil daraus erscheint in unserer Dokumentation. Sichtbar zu werden und als Individuum mit spezifischen Erfahrungen anerkannt zu werden, als Teil der türkischen Gesellschaft, ist ein wichtiges Ziel von Afrikalilar – ebenso wie das der afro-deutschen Teilnehmenden in Deutschland. Alle Gruppen konnten von ganz unterschiedlichen Strategien im Umgang mit Ausgrenzung, Gewalt und Rassismus berichten.

Ein zentrales und wichtiges Thema in den Gesprächen war, wie Eltern ihre Schwarzen Kinder stark machen für ein gutes Leben in Gesellschaften, die von Ausgrenzung und Rassismus durchzogen sind. Viele Herausforderungen in der Türkei und in Deutschland sind sich ähnlich – zum Beispiel der einseitige und meist ignorante Umgang mit afrikanischer Geschichte im Schulunterricht. Für türkische

Fotos aus welchem Ordner?

AFACAN'DA YAPILAN BULUŞMANIN GÜNLÜK PROGRAMI

Her görüşmenin odak noktasında bir arada olmak, gülmek, şakalaşmak, Türkçe ve Almanca cümleler öğrenmek, futbol oynamak, bir filmin fragmanını çekmek, yemeklerin tadını çıkarmak, birçok lisanda şarkılar söylemek, Capoeira dansını öğrenmek, birbirinin saçını yapmak, çeşitli oyunlar oynamak, denizde ve havuzda eğlenceli aktiviteler yapmaktı. Sadece sohbet edilmedi aynı zamanda farklı alanlarda iletişim sağlandı: Oyun, kültürel danslar, müzik, ritim gibi aktiviteler bunların arasında bulunuyordu. Gençler ve çocuklar kendi gruplarında sohbet ettiler, birlikte spor ve aktiviteler yaptılar (en çok saklambaç sevildi). İki grubunda yaş aralığı çok farklıydı, fakat bu, havuzda, yeşillikte ve futboldaki coşkularını azaltmadı.

En değerlisi ise yaşadıkları deneyimleri paylaşmaktı. İrkçılığa maruz kalmanın acı deneyimleri, aynı zamanda fakirlik, dışlanma ve buna karşılık verilen tepkiler anlatıldı. Tüm bu anlatılanlar duyarlılıkla tercüme edilerek kay-

dedildi. Bir kısmı belgeselimizde kullanılacaktır. Toplum tarafından kabul edilmek sadece Afro Türkler için değil aynı zamanda Afro Almanlar için de çok önemlidir. Bu yüzden her iki grupta dışlanma, şiddet ve ırkçılığa karşı verdikleri tepkiler ve stratejilerden bahsettiler.

En önemli konu, anne ve babaların siyahi çocukların, onlara ırkçı yaklaşan bir toplumda nasıl güçlü bir birey olarak yetiştirebilecekleriydi. Türkiye'de ve Almanya'daki sıkıntılar benzerlik göstermektedir. Örneğin; okullarda Afrika kökenlerinin ve tarihlerinin yok görülmesi gibi. Birçok Afro Türk eğitimden mahrum kaldığı için çocuklarının okula gitmesi onlar için çok önemlidir. Bunun üzerine Berlinli aileler çocuklarını nasıl güçlendirdiklerini anlattılar ve Afro Türk ailelerden gelen soruları cevapladılar. Siyahi anne ve babalar için çocukların film ve kitaplarda kullanılan önyargılı tipler yerine daha gerçekçi karakterlerin yansıtılmasının gerekliliği konuşuldu. Çocuk kitapların si-

*Zu den Fotos kann
handschriftlich was
darauf (deutsch/türkisch)*

Familien sind Strategien, die den Kindern gute Zugänge zum Bildungssystem schaffen, besonders wichtig, da die Älteren von schulischer Bildung nahezu ausgeschlossen waren. Viele Nachfragen kamen von türkischen Eltern, als Berliner Eltern von ihren Strategien berichteten, die Kinder zu stärken. Sich selber widergespiegelt sehen zu können – und nicht nur in Zerrbildern, die die Mehrheitsgesellschaft über Schwarze Menschen in Filmen und Büchern produziert – spielt für Eltern Schwarzer Kinder eine wichtige Rolle. Kinderbücher mit Schwarzen Hauptfiguren, Schwarze Puppen und Figuren fanden auch die Eltern in der Türkei wichtig. Darum wurde im Herbst 2017 von der Berliner Gruppe eine inspirierende Sammlung von empowerndem Spielzeug und Büchern mitgebracht. Wir lasen gemeinsam und begannen erste Übersetzungen aus dem Englischen in Deutsche und Türkische. Die Zusammenarbeit zur Stärkung unserer Kinder soll fortgesetzt werden.

Die Jugendlichen und Kinder hatten eigene Gesprächsgruppen und gemeinsame sportliche Aktivitäten – Basketball spielen war der Favorit, und die spannenden Spiele lockten auch viele Zuschauer_innen an. Verstecken zu spielen war ein weiterer Favorit. Beide Gruppen waren vom Alter her sehr gemischt, doch das minderte nicht den Spaß am Miteinander im Pool, auf der Wiese und am Kicker. Im Gegenteil: Das aufeinander Achtgeben der jüngeren und älteren „Geschwister“ wurde von den Großen aus beiden Ländern vorgelebt.

Die Jugendlichen drehten einen Trailer für einen fiktiven Actionfilm (ein großes Vorhaben für die Zukunft) sowie eine Choreographie zum Lied „Ich bin Schwarz“ von Ah Nice. Eine Wand in Afacan wurde mit Bildern aus Mosaik- kacheln verschönert. Haarworkshops fanden 2016 spontan innerhalb der Berliner Kindergruppe statt und wurden

yahî ana karakterlerin, siyahi bebeklerin ve oyuncakların önemi Türk veliler de Berlinli veliler ile hemfikir olmuştur. Bu yüzden 2017 sonbahar tatilinde Berlinli gurup birtakım ilham verici kitap ve oyuncak ile gelmiştir. Hep birlikte İngilizce kitap okuyup Almanca ve Türkçeye çeviriler yaptık. Çocuklarımızın daha güçlü birer birey olması için çalışmalar sürdürülecektir.

Gençler ve çocukların kendi aralarında konuşmak ve spor aktiviteleri yapmak için toplandılar. En çok hoşlandıkları basketbol ve farklı oyunlar bayan izleyicilerin de ilgisini çekti. Aynı zamanda saklambaç da sevilerek oynatıldı. İki grubun katılımcıları farklı yaşlarda olmasına rağmen, Alman ve Türk gençleri küçüklere dikkat ettiler ve büyüklere saygılı davrandılar.

Gençler gelecekte kullanılmak üzere kurgusal bir aksiyon filmi için tanıtım videosu çektiler ve Ah Nice adlı sanatçının "Ben Siyahiyim" adlı şarkısına bir koreografi hazırladılar. Afacan da bir duvar mozaik taşları ile süslendirildi. 2016 da kendiliğinden bir şekilde gelişen saç tasarımları 2017 yılında herkese sunuldu. Genç bayanlar sevgiyle hazırladıkları bir oda da tarama, saç bakımı ve saç örgüleri yaptılar. Saç koruma konusunda kayıp sanılan bilgiler bu yolda yeniden tahsis edilip ve paylaşıldı.

Buluşmalar her iki grubun günlük hayatta tecrübe edilen ırkçı yaklaşım ve dışlama ya bir ara vermiştir. Hem siyahi Almanlar hem de Afro Türkler on gün boyunca tuhaf bakışlardan uzak bir ortamda bulunmanın, sürekli Nerelisin? Hayır, nereden geldin sen? Diye sorulardan uzak kalmanın keyfini çıkarmışlardır. Bir arada olmak, birbirimizi daha yakından tanımak, hikâyelerimiz paylaşarak kenetlenmek ve güçlenmek ilham vericiydi. Kâh gülerek kâh üzülerken Afrikalı-Avrupalı-Asyalı yaşanmışlıklar ve gerçek hikâyelerini farklı bakış açılarından anlama ve tanıma fırsatı oluşmuştur.

Berlinli siyahi insanların ikinci kez ziyarete gelmeleri farklı bir anlam taşıyordu.

Afro Türk toplumu ile ilgilenen bazı insanlar bir dönem fotoğraflar çekmişler, röportajlar yapmışlar fakat eksik yazılar yazılmış veya alakasız yayınlar yapılmış. Fakat Afro Almanlar onları yalnız bırakmamıştır, ziyaretlerini tekrarlayarak çalışmalarını sürdürmüşlerdir.

auf Wunsch der Partnergruppe 2017 für alle angeboten. In einem sehr liebevoll von jungen Frauen vorbereiteten Raum begann eine intensive Arbeit des Kämmens, Pflegens und Flechtens. Verloren gegangenes familiäres Wissen um angemessene Haarpflege und Herstellung von Produkten kann so Stück für Stück wieder angeeignet und geteilt werden.

Die zehntägige Pause von alltäglicher subtiler oder aggressiver Ausgrenzung wurde als sehr entlastend empfunden. Zehn Tage lang keine schrägen Blicke, kein Infragestellen von Zugehörigkeit durch Fragen wie „Wo kommst du denn her? Nein, wo kommst du wirklich her...“, keine Fremdbezeichnungen der Afro-Türken als „Arab“. Die Erleichterung darüber verband Schwarze Menschen aus Berlin, Izmir und Haskoy. Inspirierend war, einander besser kennen zu lernen, weitere Geschichten auszutauschen, wachsende Verbindungen zu spüren und gemeinsam stärker zu werden für eine inklusive Gesellschaft. Mit Liebe und Trauer konnten Aspekte afrikanisch-europäisch-asiatischer Geschichten und Lebensrealitäten spürbar und erlebbar werden.

Der zweite Austausch war von besonderer Tiefe geprägt. „Ihr seid die erste Gruppe die wiederkommt“ meinten die türkischen Partner zu den Berliner_innen. Häufig seien Menschen gekommen, hätten Fotos und Interviews gemacht und irgendwas geschrieben – oft Falsches, meist nicht mit ihnen abgestimmt und nichts, was auf einer gemeinsamen Basis beruhen würde. „Ihr seid wiedergekommen und wollt mit uns zusammen arbeiten“.

2017 hatten wir gleich zwei Möglichkeiten der Begegnung. Im Mai flog eine Delegation von „Joliba e.V.“ zum „Dana Bayram“ (Kalbsfest) nach Izmir. Das ist ein wichtiges, jährliches Treffen der Schwarzen Türken, ein großes öffentliches Event. Afro-Türken werden hier gesellschaftlich sichtbar – mit einem großen Marsch auf der Hauptstraße, mit Ausstellungen, Podiumsdiskussionen und am zweiten Tag mit einem Picknick von über 500 Schwarzen Türken, die aus dem ganzen Land anreisen. Und im Oktober fand dann das nun schon dritte Treffen in Afacan statt.

Zweimal konnten wir zusammen die zwei Dörfer besuchen, in denen viele afro-türkische Familien als Kleinbäuer_innen leben. Andere Afro-Türken kamen zu Besuch, wie zum Beispiel der Presseverantwortliche der Gemeinde, der mit Sakir ein Symposium für 2018 plant. Mit Gesprächen, Essen, Musik und einem Rundgang durch das Dorf Hasköy, Unterhaltungen mit Nachbarn und Besuche in Höfen anderer afro-türkischer Familien und Plänen für die Zukunft verging die Zeit sehr schnell. Verteilt auf verschiedene Familien blieben die Gäste auch einen Abend und eine Nacht. Carolyn sprach mit den älteren Frauen über ihre Biographien und Familien. Und wir konnten auch mit Güler, der Witwe Mustafa Olpaks, sprechen. Sie ist sehr engagiert im Kampf für die Rechte von behinderten Menschen in der Türkei und wurde als Partnerin von Mustafa auch eine wichtige Person für Schwarze Türken. Es war inspirierend, sie zu treffen und Erinnerungen über Mustafa zu teilen.

Zu den Fotos kann handschriftlich LTW (deutsche / türkisch)

2017 yılında görüşmeleri iki farklı şekilde gelişti. Mayıs ayında Joliba'dan bir grup Dana Bayramı için İzmir'e uçtu. Dana Bayramı Afro Türk Toplumunun yıl da bir kere gerçekleştirdiği ve herkese açık büyük bir bayramdır. Bu bayramda Afro Türkler seslerini duyuruyorlar, ana cadde de bir yürüyüş yapıyor, sergiler ve paneller düzenleniyor, ikinci gün ise tüm ülke den gelen 500 kişilik bir piknik gerçekleştiriliyor.

Ekim 2017 de ise Afacan da yapılan üçüncü görüşme yapılmıştır. Başarılı bir toplantının elbette bakışlardan uzak, güler yüzlü ekibi ve lezzetli yemekleri ile Afacan tesisinin bunun büyük bir katkısı var.

Her iki grup içinde, gençler ve yaşlılar için farklı ülkeden fakat aynı ten renginde insanlar ile bir araya gelmesi çok dokunaklıydı. Bir kere de olsa çoğunluk olmak, normal olmak, birlikte vakit geçirmek faydalıydı. Dil kısıtlamasına rağmen samimiyetleri arttı. Örneğin Almanya'dan gelen siyahi gençler sarılmaktan ve yakınlık kurmaktan pek hoşlanmıyorlardı. Fakat bir müddet sonra onlarda selamlaşırken Türk adetlerine uymaya başladılar. Hatta tekrar köyde bir buluşma olunca mutlulukla sarılıp selamlaşmaya başladılar.

Her iki grubun farklı yaşlarda insanlardan ve ailelerden oluşması önemliydi. Memleketlerinden farklı bir ülke de azınlık olmanın tecrübeleri nesilden nesile aktarılan aile hikâyeleri ile birbirine bağlıdır ve her yaştaki bireyin anlayabileceği ve paylaşmak istediği bilgileri vardır. Maalesef Afro Türk gurubunda genç yaş bazıları çalıştığı veya okula gitme zorunluluğundan dolayı katılamamıştır.

Birlikte geçirilen zamanlarda sohbetlerimizi İzmir ve İstanbul'dan gelen destekçilerimiz çevirirdi. Hem topluca konuşmalar yapıldı hem de ufak guruplar halinde bir araya gelindi. Tüm konuşmalar kayıt haline alındı ve Joliba denğinde muhafaza ediliyor. Carolyn yaşça büyük hanımlar ile aileleri ve geçmişleri ile alakalı görüşmeler yapmıştır. Aynı zamanda engellilerin hakkı için birçok çalışmalar yapan ve merhum Mustafa Olpak'ın eşi olduğundan Afro Türkler için farklı bir yeri olan Güler Hanım'la da sohbet edildi. Güler Hanımla bir araya gelmek onlara hem ilham vermiş hem de Mustafa Olpak ile ilgili anılar paylaşılmıştır.

Bei den Treffen in Afacan trugen der vor feindseligen Blicken geschützte Raum der Begegnungsstätte, das leckere Essen und die Freundlichkeit der Mitarbeiter_innen maßgeblich zum Gelingen bei. Für alle Beteiligten, jung wie alt, war es sehr berührend, Schwarze Menschen aus dem je anderen Land zu treffen. Es war eine heilsame Erfahrung, „Mehrheit“ und „normal“ sein zu können und als Mensch gesehen zu werden. Es war heilsam, gemeinsam Zeit zu verbringen. Trotz begrenzter Sprachkenntnisse vertiefte sich der herzliche Kontakt weiter. Eine kleines Beispiel dazu: Die meisten Kinder und Jugendliche der Berliner Gruppe hielten nicht unbedingt viel von Küssen oder Umarmen, weder von Gleichaltrigen noch von Erwachsenen. Das Bedürfnis nach einer eigenen Sphäre ist ausgeprägt. Dennoch nahmen viele zunehmend aktiv an körperlich-herzlichen Begrüßungen teil. Und mehr noch, beim Abschied und beim erneuten Begrüßen auf dem Dorf schien es, dass viele diese Art Verbundenheit auszudrücken gerne wählten und mit ganzem Herzen dabei waren.

Insgesamt war sehr auffällig, wie berührt und zugewandt alle waren. Das Bewusstsein, dass dies ein besonderer Ort und die Begegnung Teil größerer Prozesse des Wiederfindens und Empowerns waren, lag in der Luft. Es wurde viel fotografiert, um den Moment festzuhalten. Die Begegnung wurde so bedeutsam, weil sie das Wissen darum vermittelte, bei aller Diskriminierung und Ausgrenzung im Alltag Teil einer großen Gruppe von Menschen zu sein, die durch Geschichte, Erfahrungen von Leid, Überlebenskraft und Stärke miteinander verbunden sind.

Es war wichtig, dass beide Gruppen altersübergreifend waren und Menschen sich in Familienzusammenhängen begegneten. Das Teilen diasporischer Erfahrungen ist stark verbunden mit generationsübergreifenden Familiengeschichten und dem Weitergeben von (Überlebens-)Strategien in erweiterten Familien. So erhalten die Begegnungen von ganzen Familien eine besondere Bedeutung vor dem Hintergrund der spezifischen Erfahrungen als Schwarze in einem rassistischen Kontext. Die weitgefächerte Altersmischung in den Gruppen ermöglichte ein wertvolles, altersübergreifendes Lernen. Allerdings war auf türkischer Seite die mittlere Altersstufe nur gering vertreten. Einige mussten arbeiten oder durften keinen Tag in der Schule versäumen.

Aufbruchstimmung kennzeichnete die drei Treffen, denn es gibt Parallelen: So wie sich vor 30 Jahren in Deutschland Schwarze Menschen zusammenfanden und ihre Geschichte sichtbar machten und ihre Erfahrung benannten, so geschieht es aktuell auch in der Türkei.

Die Begegnungen wurde fotografiert und gefilmt, wir erstellten diese Dokumentation und im am 29.9.2018 kommt eine Delegation der Afro-Türken zu Besuch nach Berlin. Zukunftspläne werden gesponnen: Mustafas Buch soll übersetzt werden und wir suchen für 2019 Sponsoren für eine weitere Begegnung von Familien in der Türkei.

Bericht von Annette Kübler, November 2017

İki kere Afro Türklerin yoğunlukla yaşadığı iki köy ziyaret edildi. Köylerde küçük ölçekli tarımla uğraşan köylüler yaşıyor. Başka Afro Türkler ve basın da ziyarete katıldı. 2018 yılı için bir sempozyum yapıldı. Aynı zamanda sohbet, yemek, müzik ve gezinti ile köyü keşfetmeye devam ettiler. Bazıları akşam da kaldılar ve geceyi Afro Türk ailelerinde misafir olarak geçirdiler. Buluşmalar binlerce fotoğraf ile görüntülendi. Ayrıca filme çekildi ve bir broşür ile video klip haline getirildi. Vedalaşma ise iki grubu da çok etkiledi, çünkü ülkeler farklı olsa da iki grubun benlikleri ve yaşadıkları birbirine çok benzerlik gösteriyordu.

Yapılan ziyaretler fotoğraflandı ve kaydedildi ve bu belgeleri hazırlandı. 29.9.2018 tarihinde ise Afro-Türk heyeti Berlin'i ziyaret edecek. Yapılacak çalışmalarımız düzenleniyor: Sayın Mustafa Olpak'ın kitabı tercüme edilecek ve 2019 ailelerin tekrar Türkiye'de bir araya gelmeleri için sponsor bulunacaktır.

*Yazan Annette Kübler, Ocak 2017,
Çeviri: Gülnenk Hayırcıl Oral*

**REPORT BY ANNETTE KÜBLER – SUMMARY TRANSLATION
AFRO-GERMAN/AFRO-TURKISH EXCHANGE
2015, 2016 & 2017**

JOLIBA ASSOCIATION, BERLIN, IN COOPERATION WITH
AFRIKALILAR IN IZMIR

Mustafa Olpak, the author of the first book about Afro-Turks helped found the Afro-Turkish movement as well as their first association, Afrikalılar. He presented the book in Berlin in 2013 and met Afro-German activists like Katharina Oguntoye, author of the first book about Afro-Germans. Mustafa's untimely death occurred shortly before the 2nd annual Black German/Turkish exchange in October 2016. But his work continued on. Black youth and families have met the past 3 years at a youth hostel north of Izmir called "Afacan," holding workshops, eating together, dancing, playing and talking as well as visiting the villages of Yeniceftlik and Haskoy south of Izmir that have been traditionally the home of Afro-Turks. We even undertook a trip together to the world UNESCO heritage site, Pamukale. The groups have exchanged both experiences of discrimination but also methods of empowerment. One Berlin group attended the annual African festival in Izmir in May "Dana Bayramı" or Calf Festival. These invaluable encounters have been documented in film, photos, interviews and now in this book. Enjoy! And learn with us!

*Zu den Fotos kann
handschriftlich was
damit (deutsch/türkisch)*

MUSTAFA OLPAK'IN BİYOGRAFİSİNDEN BİR KESİT: **KENYA'DAN İSTANBUL'A KÖLEKİYİSİ** İSTANBUL, OZAN YAYINCILIK, 2005

NİNEME SORULAR

Yıllar önceydi... Daha çocuktuk. Büyük teyzem Zeynep'in benimle yaşıt oğlu Cemil, en iyi arkadaşımды o zamanlar. İkimizin ortak merakları vardı. En büyük merakımız, fırsatını bulduğumuz anda, ninem Tete* Nuriye'nin yanına gidip, ona kendi geçmişi ile ilgili soru sormaktı. Yüz yaşına merdiven dayamış ninem, o yaşta bile kaçamak cevaplarla, başından savmaya çalışırdı bizi. Ama bir yolunu bulmuştuk Cemil'le. Ninemin keyfi yerinde olduğu zamanları hiç kaçırmaz, soluğu ninemin yanında alırdık. Önce bir gönül alma faslı. Ardından "uslu" duracağımıza dair sözler... Ve sonunda amacımıza ulaşırdık. Ninem, çok fazla olmamak kaydıyla soru sormamıza izin verirdi. Bu sorulardan ve cevaplardan, annelerimizin asla haberi olmazdı. Ninem, annelerin yanında kendisine bu tür soruların sorulmasına çok kızardı. Sadece o değil, anneler de. Aslında kızmıyorlardı belki de. Çekiniyor, utanıyor, üzülüyorlardı. Kendilerince haklılardı elbette. Ne desinler bize: Dedeniz-nineniz Girit'te köleydi, siz de köle torunlarısınız mı? Anneleri daha fazla üzmemek, sinirlendirmemek için ninemin yalnız olduğu zamanları kollamak, farz olmuştu bize.

Ama ninemin yalnız olması yetmiyordu. Anlaşmamız gereği ona ancak birkaç soru sorabiliyorduk. Bu yüzden bir ön çalışma yapmamız gerekiyordu. Çünkü sorularımızın aynı olması, bize vakit kaybettirmekten başka bir şey getirmeyecekti. Cemil'le karar vermiştik. Nineye sadece beş soru soracaktık.

Her defasında böyle yaptık. Ve buna hep sadık kaldık. Zamanla aramıza, benim bir büyüğüm Hüseyin de katıldı. Hüseyin'in gelmesiyle işi büyüttük. Nineden ve elbette annelerimizden habersiz, ne öğrenebilirsek kardır mantığıyla, dedemiz Korsan Ahmet'e de sorular sormaya başladık. Aynı taktikle...

Ninemin de dedemin de önüne bir dünya haritası koyuyorduk. Sonra başlıyorduk sormaya:

Hadi nine, bize nereden geldiğinizi göster.

Dede, sen nerede doğdun? Nereden geldin?

Ninemin de dedem de, sabırla dinliyordu sorularımızı. Aslında koruyorlardı. Hem de çok. Dedem, ne zaman ona soru sormaya başlasak, odasındaki pencerenin zaten örtülü olan perdesini, sanki birileri onu gözetliyormuş gibi

daha da sıkı kapatmaya çalışıyor, bazen de kapatayım derken iyice açıyordu.

Sonra haritaya eğiliyor, önce bir şeyler aranıyor, en sonunda hep aynı yerleri gösteriyordu. Gösterdiği yer; Gana ve Kenya'ydı. Türkçeyle arası oldum olası iyi olmamıştı. Ben Kenya Gana dedikçe, heyecandan kalbi güm güm atmaya başlıyor, elleri terliyor, "evet" anlamında hızlı hızlı kafa sallıyordu.

Dedemler o tarihlerde Köle Kıyısı diye anılan bölgeden kaçırılıp Girit'e getirilmişlerdi. Sonra ninem İstanbul'a gönderilmiş, dedemse uzunca bir süre Girit'te yaşayıp, ardından Ayvalık'a gelmişti. Hepsi bu kadardı. Onlara göre tabii. Hepsinin bu kadar olmadığını öğrenmemiz zaman alacaktı.

*Girit'te "teyze" yerine "Tete" kelimesi kullanılmaktadır.

BUCHAUSSCHNITTE

37

AUSZÜGE AUS MUSTAFA OLPAKS BIOGRAFIE: **KENYA'DAN İSTANBUL'A KÖLEKIYISI** İSTANBUL, OZAN YAYINCILIK, 2005

FRAGEN AN MEINE OMA

Es war vor Jahren... Wir waren noch Kinder. Cemil, der Sohn meiner großen Tante Zeynep, der in meinem Alter ist, war damals mein bester Freund. Wir machten viel gemeinsam. Eines unserer größten Freuden war es, sobald wir die Gelegenheit dazu fanden, meiner Oma Tete Nuriye Fragen über ihre Vergangenheit zu stellen. Mit ihren fast 100 Jahren versuchte Oma immer, uns mit ausweichenden Antworten abzuwimmeln. Aber wir hatten mit Cemil einen Weg gefunden. Wir warteten die Zeiten ab, in denen Oma gute Laune hatte. Diese Zeiten verpassten wir nie und liefen sofort zu ihr. Zuerst schmeichelten wir uns bei ihr ein. Danach versprachen wir „brav“ zu sein... Und schließlich erreichten wir unser Ziel. Oma erlaubte uns Fragen zu stellen, wenn auch nicht zu viele. Von diesen Fragen und Antworten erfuhren unsere Mütter niemals etwas. Oma war sehr aufgebracht, wenn wir ihr solche Fragen in Gegenwart unserer Mütter stellten. Nicht nur sie, auch unsere Mütter. Vielleicht waren sie auch nicht aufgebracht. Sie genierten sich, schämten sich, wurden traurig. Natürlich hatten sie ihrerseits recht. Was sollten sie denn sagen: Euer Opa, eure Oma waren Sklaven auf Kreta, und ihr seid Sklaveneckenel? Damit wir unsere Mütter nicht zu sehr traurig machten und sie nicht aufbrachten, mussten wir abwarten, bis wir Oma alleine erwischten.

Aber es reichte nicht, sie alleine zu erwischen. Entsprechend unserer Abmachung durften wir ihr nur ein paar Fragen stellen. Deshalb mussten wir Vorarbeit leisten. Wenn Cemil und ich die gleichen Fragen stellten, würden wir nur Zeit verlieren. Wir beschlossen mit Cemil, Oma jedes Mal nur fünf Fragen zu stellen.

Das taten wir jedes Mal. Und hielten uns auch immer daran. Nach einiger Zeit kam auch mein älterer Bruder Hüseyin dazu.

Mit Hüseyin haben wir die Sache ausgedehnt. Ohne Omas und natürlich unserer Mütter Wissen haben wir angefangen, meinem Opa Korsan Ahmet auch Fragen zu stellen, um noch mehr Antworten zu erhalten. Mit der gleichen Taktik ...

Wir haben ihnen eine Weltkarte vorgelegt. Dann fingen wir an zu fragen: Oma, zeig uns wo du herkommst. Opa, wo bist du geboren? Wo kommst du her?

Sowohl Oma als auch Opa hörten unseren Fragen geduldig zu. Eigentlich hatten sie Angst. Sogar große Angst. Wann immer wir anfangen, Opa Fragen zu stellen, versuchte er, die Vorhänge, die ohnehin schon zugezogen waren, noch weiter zuzuziehen, als würde jemand ihn beobachten, und manchmal öffnete er sie erst richtig, wenn er sie zuziehen wollte.

Dann beugte er sich über die Karte, suchte zuerst und schließlich zeigte er immer auf die gleichen Stellen. Es waren Ghana und Kenia. Mit dem Türkischen war er schon immer auf Kriegsfuß. Wenn ich "Kenia, Ghana" sagte, fing sein Herz an höher zu schlagen, seine Hände zitterten und er nickte heftig.

Meine Großeltern wurden von dem Ort, den man Sklavenküste nannte, entführt und nach Kreta gebracht. Später wurde Oma nach Istanbul geschickt und nachdem Opa einige Zeit auf Kreta lebte, kam er nach Ayvalik. Das war alles. Sagten sie zumindest. Es sollte einige Zeit dauern, bis wir erfuhren, dass das nicht alles und ihre Vergangenheit nicht so einfach war.

EXCERPTS FROM THE BOOK BY MUSTAFA
OLPAK'S BOOK:

KENYA'DAN İSTANBUL'A KÖLEKIYISI

İSTANBUL, OZAN YAYINCILIK, 2005/
FROM KENYA TO ISTANBUL

Summary translation: "Questions I asked my Grandmother" – Many years ago, my cousin and I, whenever we had the chance, would ask my almost 100 year-old grandmother about her past. We waited until she was in a good mood ... She told us that she and grandfather had been slaves from Crete. We spread out a world map in front of her and she always pointed to the same countries: Ghana and Kenya. She was afraid to talk to us, her hands shook when she spoke ...

FARBE BEKENNEN.

AFRO-DEUTSCHE FRAUEN AUF DEN SPUREN IHRER GESCHICHTE.

Katharina Oguntoye, May Ayim, Dagmar Schultz (Hg.) Berlin 1986. Einleitung (Katharina Oguntoye)

Das Buch „Farbe bekennen“ erschien im Herbst 1986 und markierte den Beginn der Selbstorganisation von Afro-Deutschen, Afrikanern und anderen Schwarzen Menschen in Deutschland. In dem Buch finden sich historische Hintergrundtexte zur Geschichte von Schwarzen (afrikanischen) Menschen in Deutschland. Diese Texte entstammten der Diplomarbeit von May Ayim, die mit Katharina Oguntoye und Dagmar Schulz das Buch „Farbe bekennen“ herausgegeben hatte. In dem Buch finden sich die Berichte von Frauen verschiedenen Alters, 16 Jahre bis 65 Jahre, die hier erstmals über ihr Leben als Schwarze Frauen in Deutschland berichten. Außerdem wurde in „Farbe bekennen“ der Begriff „Afro-Deutsch“ geprägt, der in der Folge von der neu entstandenen Bewegung der Schwarzen Menschen in Deutschland angenommen wurde. In den Diskussionen der ersten Gruppentreffen mit 30-50 jungen Afro-Deutschen wurden im Konsens die Begriffe „Afro-Deutsch“ und „Schwarze Deutsche“ als selbstbestimmte Eigenbezeichnungen beschlossen und damit den abwertenden Fremdbezeichnungen, die bis zu diesem Zeitpunkt bestanden entgegengesetzt. (N-Wort, Mischling, Besatzungskinder, Mulatto) Wobei das Wort Schwarz auch im Deutschen überwiegend negativ wahrgenommen wird, aber wir den Begriff „Schwarze Deutsche“ in Anlehnung an die afro-amerikanische Bürgerrechtsbewegung als politischen Begriff im Sinne von „Black is Beautiful“ verstanden wissen wollten.

Natürlich gab es da viele Diskussionen, doch jetzt, dreißig Jahre später, haben sich die beiden Selbstbezeichnungen der Schwarzen Bewegung auch im allgemeinen Bewusstsein in Deutschland durchgesetzt. In den Printmedien, im Radio und Fernsehen werden sie jetzt fast immer verwendet; hier lösen sie die bisher verwendeten Begriffe „N-Wort“ und „Farbige“ ab.

Textausschnitt aus ‚Farbe bekennen‘

„Farbe bekennen“ war das erste Buch über Afro-Deutsche und mit dem Buch wurden die Begriffe afro-deutsch und Schwarze Deutsche geprägt, die alte Fremdbezeichnungen wie das N-Wort oder Mischling ablösten. Das Buch enthält eine historische Zusammenfassung der Geschichte Schwarzer Menschen in Deutschland seit dem Mittelalter und die Selbstzeugnisse, Interviews und Gedichte von 13 afro-deutschen Frauen. Das Buch erschien in einem kleinen Verlag der Frauenbewegung in Deutschland und wurde von der afro-amerikanischen Autorin und Vorkämpferin Audre Lorde und der weißen deutschen Verlegerin Dagmar Schulz angeregt. Als wir die ersten Lesungen mit dem Buch machten, war gleich klar, dass alle Frauen und Männer die Texte vorlesen konnten. Sie drückten die afro-deutsche Erfahrung aus. In der Folge entstanden die Initiative Schwarze Menschen in Deutschland (ISD) (Bundestreffen im Sommer gibt es seit 30 Jahren) und die Zeitschrift „Afro Look“ (erschien 10 Jahre lang).

**Erster Ausschnitt aus Kapitel:
Unser Vater war Kameruner, unsere Mutter Ostpreußin und wir sind Mulattinnen (S. 65ff)**

Erika: Unser Vater – und wir auch – waren in Danzig sehr beliebt und bekannt.

Doris: Es gab ansonsten dort keine Afrikaner. Hin und wieder kam ein Frachter mit einem Farbigen drauf oder einer Zirkustruppe. Mein Vater brachte sie alle mit nach Hause, und Mutter musste dann eine riesige Portion Gulasch mit Reis kochen. Das war für uns sehr schön, vor allem dieses Stimmengewirr und wenn sie sich in afrikanischen Sprachen unterhalten haben. Kamen sie nicht aus Kamerun, haben sie englisch miteinander gesprochen.

Erika: Vater kam 1891 als Zwanzigjähriger mit zwei anderen Kamerunern mit der Wöhrmann-Linie nach Hamburg. Die drei kamen aus den ersten Familien Kameruns (der Duala-Familien) und sollten auf Veranlassung des Kaisers Wilhelm II. in Deutschland ausgebildet werden.

Doris: (...) Er wurde Schustergeselle, aber Handwerker sein lag ihm nicht, so wurde er Kaufmann, Handelsvertreter für Kolonialwaren. Er hat geheiratet und seine erste Tochter wurde 1895 geboren. Sie ist 20 Jahre älter als wir. 1896 erwarb Vater für 50 Goldmark die deutsche Staatsbürgerschaft, die dann 1918, als Danzig Freistaat wurde, in die Freistaatsangehörigkeit umgewandelt wurde. Vater war kaisertreu und deutscher als viele gebürtige Deutsche.

Unsere Mutter hat er bei gemeinsamen Bekannten in Danzig kennen gelernt. Er war geschieden und 1914 haben die beiden geheiratet. Mutters Familie hat darauf sehr unterschiedlich reagiert: Ihrem Bruder war das egal, er war ganz nett und hat uns Kinder später auch verhätschelt. Ihre Schwester fand sich zunächst damit ab, aber in der Nazi-Zeit meinte sie: „Du kannst ja kommen, aber dein Mann und deine Kinder will ich nicht mehr bei mir sehen.“ Natürlich sind wir da nicht wieder hingegangen.

Unsere Großmutter wohnte in einem winzigen Dorf in Ostpreußen und war vollkommen entsetzt über die Heiratspläne ihrer Tochter. Sie kam auch nicht zur Hochzeit. Einen Schwarzen hatte sie noch nie in ihrem Leben gesehen. Nachdem Erika geboren war, schickte ihr Mutter ein Bild, auf dem Erika wie damals auf solchen Photos üblich posierte – das Hemdchen auf der Seite aufgeknöpft, die Beine angezogen. Einen Zeh hielt Erika ganz gekrümmt, woraufhin prompt unsere Großmutter erschien, voller Angst, dass das Kind verkrüppelt wäre und ein kaputtes Bein hätte. Um Vater hat sie zuerst einen großen Bogen gemacht. Das änderte sich aber, bis zu ihrem Tod blieb sie bei uns und wurde ein Herz und eine Seele mit ihrem schwarzen Schwiegersohn.

**Zweiter Ausschnitt:
Was macht mich anders in den Augen der anderen
von Ellen Wiedenroth (S. 164f)**

Ich bin Deutsche, und ich bin dunkel. So dunkel nun auch wieder nicht. Oft habe ich mich gefragt, was mich nun eigentlich unterscheidet, was mich anders macht in den Augen der anderen. Innerlich bin ich deutsch durch meine deutsche Umgebung, die Schule, mein Zuhause – deutsch eben. Und trotzdem wurde mir immer wieder nahe gelegt, dass ich genau das nicht wäre. Aber warum? Es hängt eben alles an Äußerlichkeiten.

Die deutsche Sprache hat für braune Haut nur Bezeichnungen, die dem Bereich des Essens und Trinkens entliehen sind, wie ‚schokoladenbraun‘ oder ‚kaffeebraun‘. Wer für mich eine Zuordnung auf der Farbskala sucht, könnte mich vielleicht bei ‚milchkaffeebraun‘ einstufen. Gibt es das überhaupt? Oh ja, in der Wahrnehmung der Leute gibt es eine Unsumme von Schattierungen und entsprechende Benennungen. Ihnen gemeinsam ist die Abweichung von der allgemein nicht benannten Norm, dem Weiß-Sein.

Aber gleich wie viele Nuancen benannt werden, es läuft immer auf dasselbe hinaus: Du wirst gebrandmarkt (ach nein, gekennzeichnet) als nicht-weiß. Und die vielen Schattierungen sind letztendlich gar nicht mehr wichtig. ‚Nicht-weiß‘ ist eben in erster Linie ‚schwarz‘.

Die Benennung der vielen Schattierungen ist nicht zuletzt deswegen so unbeholfen, weil sie zutiefst unehrlich ist. ‚Schwarz – Weiß‘, auf diesen Gegensatz lässt sich die mühselig aus den Fingern gesogene Differenzierung im Nu reduzieren. Die Farben werden nicht wertfrei gesehen. ‚Weiß‘, die ‚Abstraktion‘ aller Farben, wird gleichgesetzt mit der Reinheit (hygienisch und moralisch), mit Vollkommenheit. ‚Schwarz‘ hingegen, die ‚Subtraktion‘ aller Farben, steht für Schmutz, das Schlechte schlechthin, für das bedrohliche Nichts.

Es schickt sich hierzulande nicht, eine Person offen zu verleumden. Aber darauf lässt sich auch leicht verzichten, da durch die hier gültige Farbsymbolik eine Diffamierung der Schwarzen unterschwellig, und damit auch effektiver, geschieht.

FARBE BEKENNEN.

GEÇMİŞİN İZİNİ SÜREN AFRO-ALMAN KADINLARI" ADLI ESERDEN ALINTILAR.

Katharina Oguntoye, May Ayim, Dagmar Schultz (Hg.) Berlin 1986.

Bu metinler, Katharina Oguntoye ve Dagmar Schulz ile birlikte, 'Rengine sahiplen' adlı kitabı yayınlayan May Ayim'in tezinden elde alıntılanmıştır. Kitap il kez 16 ila 65 yaşları arasındaki Almanya'da yaşayan siyah kadınların hayatlarını anlatıyor. Buna ek olarak, "rengine sahiplen" kitabında Almanya'daki siyahi insanların hareketini adlandıracak, "Afro-Alman" terimi kullanılıyor.

30-50 genç Afro-Alman'la yapılan ilk grup toplantılarının görüşmelerinde, "Afro-Alman" ve "Siyah Almanlar" terimlerinin kendilerine özgü olduğu ve bu zamana kadar var olan küçümseyici yabancı terimlere karşı çıktığı belirtildi. (N kelimesi, Melez, işgalci çocukları) "Siyah" kelimesi Almanca'da ağırlıklı olarak negatif olarak algılsa da, Afro-Amerikan Sivil Hareketine dayanan "Siyah Güzeldir" in politik konsepti gibi, "Siyah Almanlar" terimini içselleştirdik. Tabii ki tartışmalar oldu, ancak şimdi otuz yıl sonra, siyahi hareketi Almanya'da genel olarak kabul gördü. Artık neredeyse her zaman yazılı medya, radyo ve televizyonda "N sözcük" ve "renkli" terimleri yerine kullanılıyor.

"Farbe Bekennen" adlı kitabından bir kesit

"Farbe bekennen" Afro-Alman'lar hakkında yazılan ve ilk defa N-sözcüğünü (Zenci) ve Melez gibi isimlendirme yerine Afro-Alman ve Siyahi-Alman terimlerini kullanmıştır. Kitap Orta Çağ'dan bu yana Almanya'daki Siyahların tarihinin bir özetini ve 13 Afro-Alman kadınının ifadelerini, röportajlarını ve şiirlerini içeriyor. Kitap, Almanya'daki kadın hareketinin küçük bir yayınevinde yayınlandı ve Afro-Amerikalı yazar ve öncü Audre Lorde ve beyaz Alman yayıncı Dagmar Schulz'dan esinlendi. Kitaptaki ilk okumaları yaptığımızda, tüm kadınların ve erkeklerin metinleri okuyabileceği açıktı. Afro-Alman deneyimini dile getiriyorlardı. Bunun üzerine 30 yıldır yaz aylarında, ülke çapında bir buluşma gerçekleştiren Almanya'daki "Siyahi İnsanlar (ISD) Derneği kuruldu ve 10 yıldan bu yana "Afro Look" adlı dergisini yayınlamaya devam ettirmektedir.

Showing Our Colors, Afro-German Women Speak Out. Katharina Oguntoye, May Ayim, Dagmar Schultz eds. University of Massachusetts Press, 1992.
 Summary translation: Showing Our Colors was published in German in 1986 and marked the beginning of Blacks in Germany organizing. The Afro-American author and activist Audre Lorde inspired the book that includes a background text about the history of Blacks in Germany as well as life reports by 13 women from ages 16 to 65. In the many readings that followed publication, the young Blacks of Germany came to agree upon the terms Afro-German or Black German.
 Excerpt summary: "Our father was from Cameroon, our mother was East-Prussian and we are mulattos." The sisters Erika and Doris describe growing up in Danzig where their father was well-known and loved but there were no other Africans. He had come to Germany in 1891 and done business with colonial products. The mother's family accepted the marriage to varying degrees. In the Nazi times one sister rejected them entirely.
 Excerpt summary: "What makes me different in their eyes" by Ellen Wiedenroth. Ellen writes of being inwardly German what with her mother tongue and schooling being German but often told she's not. The German language has terms brown skin like "chocolate brown" or "coffee brown," which makes it clear that the norm is white. The terms "Black" and "white" are laden with meanings, usually with "Black" being used pejoratively.

Bölümün ilk alıntısı:**Babam Kamerunlu, annem doğu Prusyalı biz de melezdik** (sayfa 65ff).

Erika: Babamız ve bizi Danzig’te herkes tanıyordu ve çok seviyordu.

Doris: Zaten başka Afrikalı da yoktu. Arada sırada bir siyahiyi bir kargo gemisinde ya da sirk topluluğunda görebiliyordunuz. Babam hepsini toplar eve misafir ederdi, annem de kocaman bir tencere et haşlar ve pilav hazırlardı. Özellikle sohbetleri dinlemek ve Afrikalı dilleri duymak bizim için çok güzel bir deneyimdi. Kamerunlu değilseler ise İngilizce sohbet edilirdi.

Erika: Babam 1891 yılında yirmi yaşlarında iki Kamerunlu ile birlikte Wöhrmann hattından Hamburg’a geldi. Üçü de önde gelen Kamerunlu (Duala ailesinden) ailelerinden geliyordu ve İmparator II. Wilhelm’in emri üzerine Almanya’da eğitim alacaklardı.

Doris: (...) Önce kunduracı da çalışmış fakat el işinden pek hoşlanmamış ve koloni ürünleri üzerine tüccarlığa başlamış. Evlendikten sonra 1895 yılında bir kızı dünya’ya gelmiş. Bizden yirmi yaş büyüktür. 1896 yılında babam 50 Alman markı karşılığında Alman vatandaşlığına geçmiş. 1918 de Danzig bağımsız olunca serbest eyalet vatandaşlığına geçirilmiştir. Babam birçok Alman gibi imparatorluğa sadık bir almandı.

Annemi ile Danzigli bir tanıdık aracılığıyla tanışmışlar.1914 te evlenmişler. Babamın ikinci evliliğiymiş. Annemin ailesi babamın ten rengine farklı tepkiler vermişler. Annemin abisi için önemsemedi hatta bize karşı nazik ve sevecendi. Ablası da bir tepki vermedi fakat Nazi döneminde „Sen bana gelebilirsin, ama Eşin ve çocukların gelmesin“ dediği için hiç ziyaretine gitmedik.

Anneannem Doğu Prusya da ufacık bir köyde yaşıyordu ve kızının evliliğini kabullenemedi. Düğüne bile gelmedi. Hayatı boyunca bir siyahiyi görmemiş. Erika doğduktan sonra annem o klasik gömlekleli pozu verdirip fotoğraf çektirmiş ve anneannemize yollamış. Erika fotoğrafta ayak parmağını yamuk tuttuğu için anneannem torununun ayağının sakat olduğunu zannetmiş, üzülp hemen görmeye gelmiş. Önce babam ile karşılaşmamaya çalışmış fakat sonradan bizde hayatının sonuna kadar kalmaya başlayınca siyahiyi damadını çok sevmiş ve içli dışlı olmuş.

İkinci alıntı:**Diğerlerin gözünde beni farklı yapan nedir?**

Ellen Wiedenroth

Ben bir almanım ve ten rengim koyu. Yani o kadar koyu da değil. Çoğu zaman kendi kendime sordum, beni farklı yapan nedir, neden beni farklı görüyorlar. İçimde bir almanım, çevrem, okulum, evim- alman işte. Yine de sürekli ve sürekli alman olmadığım hissettirildi. Fakat neden? Hep dış görünüşe bağlı nedenler.

Alman dili siyahiyi ten rengi için „çikolata rengi“ ya da „kahverengi“ gibi hep yiyecek ve içecek çağrıştıran benzetmelerden faydalanmıştır. Benim ten rengimi buna göre derecelendirmek gerekirse herhalde „sütlü kahverengi“ denilebilir. Bu gerçekten kullanılıyor mu? Tabii ki, toplum da birçok çeşitli benzetmeler bulunuyor.

Bunların hepsinin bir anlamı var: Seni resmen işaretliyor beyaz olmayan olarak. Böylece rengin koyuluğu ve açıklığı fark etmiyor. Beyaz değilsen, demek ki siyahisin.

Bu tür isim takmalar hem garip hem de dürüstlüğü çağrıştırmamaktır. Çünkü „siyah-beyaz“ kavramları farklı isimler ile farklılaşmayı azaltmıyor. Renkler değerlerini kaybetmiyor. Bütün renklerin „soyutlanması“ olan „Beyaz“, saflıkla (sıhhi ve ahlaki) mükemmeliyetle eşitlenirken, „Siyah“ rengi tüm renklerin „çıkartılması“, kirlilik, en kötüsü, tehditkâr anlamına geliyor.

Buralarda bir insanı açıkça aşağılamak hoş görülmez. Buna da gerek yok zaten, kullanılan renk sembolleri insanları bilinçsiz bir şekilde yaralamaktadır.

Bizim buralarda insanı göz göre göre aşağılamak, asla kabul edilmez. Buna rağmen, bilinçsizce de olsa, kullanılan renk sıfatları, insanları derinden yaralamaktadır.

INTERVIEWS MIT DEN ÄLTESTEN FRAUEN EINLEITUNG VON CAROLYN GAMMON

Fotos von Carolyn

On my 2nd meeting with the Afro-Turks I decided to interview the eldest members of the community visiting with us in Afacan. Why? Because, for the most part, their stories have never been written down. They themselves hardly had a chance to go to school and researchers are not often interested in elderly women. When they go, their stories go with them. The stories are ones of hardship and perseverance. They were told with laughter and tears through a translator to either German or English. I would like to thank the women of Hasköy and Yeniciftlik for honouring us with their stories. There is no future without a past and these amazing women have helped provide us with a window on the past

Bei unserem zweiten Treffen mit den Afro-Türken entschloss ich mich, die älteren Teilnehmerinnen unter denjenigen zu interviewen, die uns in Afacan besuchten. Warum wollte ich das? Der Grund war, dass ihre Lebensgeschichten zum größten Teil noch nicht festgehalten waren. Ihnen war zumeist jegliche Schulausbildung verwehrt geblieben, und die wissenschaftliche Forschung ist häufig nicht an älteren Frauen interessiert. Wenn sie einmal nicht mehr da sind, dann verschwinden ihre Erinnerungen mit ihnen. Ihre Geschichten berichten von Leid und Selbsterhaltung. Sie erzählten sie durchsetzt mit herzhaftem Gelächter und mit Tränen. Ihre Worte wurden durch eine Übersetzerin entweder ins Deutsche oder Englische vermittelt. Ich möchte den Frauen von Hasköy und Yeniciftlik danken, dass sie ihre Geschichten mit uns teilen und uns damit ehrten. Es gibt keine Zukunft ohne die Vergangenheit, und diese beeindruckenden, wundervollen Frauen eröffneten uns einen Blick in die Vergangenheit.

Afro Türkler ile yaptığımız ikinci buluşmada, Afacan'a gelen en yaşlı üyeleri ile röportaj yapmaya karar verdim. Neden mi? Çünkü çoğunun hikâyesi yazılmamış. Birçoğu okula gidememiş ve araştırmacıların ilgisini çekmemişler. Bir gün aramızdan ayrıldıklarında, hikâyeleri sonsuza dek yok olacaktır. Hikâyeleri sıkıntılı ve azimlerini anlatıyor. Bana hikâyelerini kâh gülerek kâh ağlayarak Almanca ya da İngilizce çevirmenler aracılığı ile anlattılar. Hasköy ve Yeniciftlik'teki kadınlara hikâyeleriyle bizi onurlandırdıkları için teşekkür ediyorum. Geçmiş olmadan bir gelecek yok ve bu muhteşem kadınlar bize geçmişe bir pencere açabilmemize yardımcı oldular.

FATMA

„DIE KINDER SOLLEN EIN BESSERES LEBEN HABEN.“

„THE CHILDREN SHOULD HAVE A BETTER LIFE“

„ÇOCUKLARIN DAHA İYİ BİR HAYATI OLMASI GEREKİYOR“

I am 66 and was born in Yeniciftlik where I live today. My mother's side was African but my father's side are Yörük, Turkmen [original nomadic peoples of Turkey]. My grandfather died as a soldier in the Korean war. My mother died 13 days after my birth so I was raised by my aunt. I only attended grade one because I had to look after my aunt's children. Then I worked in the fields collecting the ripe watermelon and tomatoes. My husband, a driver, was killed 21 years ago in an accident so I am alone. I am old now. What can I expect for the future? Maybe just having a good life, eating well. Till this day I get tears in my eyes because I could not go to school. I could be something now. Maybe I could have gone to the U.S. and met Obama. But the main thing is the children--they should have a better life.

Ich bin 66 Jahre alt und ich wurde in Yeniciftlik geboren, wo ich auch heute noch lebe. Meine Familie ist von der Seite meiner Mutter Afrikaner, doch seitens meines Vaters sind sie Yörük, Turkmenen, das ursprünglich nomadische Volk der Türkei. Mein Großvater starb als Soldat im Koreakrieg. Meine Mutter starb nur 13 Tage nach meiner Geburt, so dass ich von meiner Tante großgezogen wurde. Ich konnte nur die erste Klasse besuchen, weil ich auf die Kinder meiner Tante aufpassen musste. Danach arbeitete ich auf den Feldern und erntete die reifen Wassermelonen und Tomaten. Mein Ehemann, ein Fahrer, starb vor 21 Jahren bei einem Unfall, deshalb bin ich alleine. Jetzt bin ich alt. Was kann ich noch von der Zukunft erwarten? Vielleicht ein gutes Leben, gut zu essen. Bis heute kommen mir Tränen in die Augen, weil ich nicht in die Schule gehen konnte. Ich könnte jetzt etwas sein. Vielleicht hätte ich in die Vereinigten Staaten gehen können und hätte Obama getroffen. Aber das wichtigste sind die Kinder – sie sollen ein besseres Leben haben.

Ben 66 yaşındayım ve şu an yaşadığımız Yeniciftlik de doğdum. Annemin tarafı Afrikalı babamın sülalesi ise Yörük'tür (göçebe Türkmen halkından). Büyükbabam Kore savaşında şehit düşmüştür. Annem ben 13 günlük iken ölmüş, bu yüzden beni teyzem yetiştirmiştir. Teyzemin çocuklarına baktığım için sadece birinci sınıfı okudum. Daha sonar karpuz ve domates toplamak için tarlada çalıştım. Eşim şofördü fakat 21 yıl önce bir kazada öldü. Bu yüzden yalnızım. Artık yaşlandım. Gelecek için ne gibi bir beklentim olabilir ki? Belki güzel bir hayat, iyi şeyler yemek. Hala okula gidemediğim için gözlerim doluyor. Belki bir yerlere gelebilirdim. Belki Amerika ya giderek Obama ile tanışabilirdim. Ama en önemlisi çocuklarımız- daha iyi bir hayat sürmeleri gerekiyor.

GÜNGÖR

„MEINE GROSSELTERN KAMEN AUS DEM SUDAN“

“MY GRANDPARENTS CAME FROM SUDAN”

“BÜYÜKBABALARIM SUDAN'DAN GELDİ”

44

Ich wurde 1943 in Yeniciftlik als eines von sieben Kindern geboren, und jetzt lebe ich in der Nähe von Hasköy. Meine Großeltern kamen aus dem Sudan. Sie sprachen eine andere Sprache. Mein Großvater machte Akrobatik auf Pferden. Ich besuchte die Grundschule bis zur fünften Klasse, aber dann musste ich in den Feldern arbeiten und Baumwolle pflücken. Mein Lieblingsfächer in der Schule waren Türkisch und Mathematik. Meisten sind es die Mädchen, die nicht weiter lernen dürfen. Ich heiratete dann mit 19 und habe drei Kinder und sechs Enkel. Sie sind alle in Izmir. In Izmir ist mir viel Rassismus begegnet. Auf der Strasse sagen sie: „Schau die Arab“ (Arab meint die Schwarze). Wo immer du hingehst ist immer dieser Blick, mit dem sie dich anschauen. Mein Mann war kein Schwarzer, daher haben meine Kinder dieses Problem nicht. Ich bin sehr froh, dass die Gruppe aus Deutschland kommt – vielleicht hilft es.

I was born in 1943, one of seven, in Yeniciftlik and live close-by now in Hasköy. My grandparents came from Sudan. They spoke another language. My grandfather did acrobatics on horses. I attended primary school for five years but then I had to work in the fields picking cotton. My favourite subjects were Turkish and mathematics. It is the girls who often cannot go on in their studies. I married at 19 and I have three children, and six grandchildren all in Izmir. In Izmir I have experienced racism. On the streets they say: Look at that Arab. Wherever you go, there's always this look they give you. My husband was not Black so my children do not have this problem. I am happy that the group from Germany comes--maybe this helps.

1943'te Yeniciftlik'te yedi çocuklardan biri olarak doğdum ve şu anda Hasköy yakınlarında yaşıyorum. Büyükbabalarım Sudan'dan geldi. Başka bir dil 'de konuşuyorlardı. Dedem at üstünde akrobasi yapardı. İlkokul 5'e kadar okudum, çünkü pamuk toplamak zorundaydım. En sevdiğim konular Türkçe ve matematikti. Okula daha çok kızlar gidemiyor. 19 yaşında evlendim, üç çocuğum var ve altı torunum da İzmir'de. İzmir'de ırkçılığa maruz kaldım. Sokaklarda dediler ki: Şu Arap'a bak. Nereye giderseniz gidin, sana attıkları bir bakış var. Kocam siyah değildi, bu yüzden çocuklarımın bu sorunu yok. Almanya'dan gelen grubun gelmesinden dolayı mutluyum - belki bu yardımcı olur.

HATICE

„ICH FÜHLE MICH GUT, WENN ICH OBAMA IM TV SEHE.“

„I FEEL GOOD WHEN I SEE OBAMA ON TV“

“TV’DE OBAMA’YI GÖRÜNCE KENDİMİ İYİ HISSEDİYORUM”

45

I was born in the village of Tulum near Torbali and live now in Hasköy. I think I am around 67. My mother’s side was from Sudan. That’s what I heard. I went to primary school but I was taken out of school from Friday to Monday to gather cotton so I could not go full time. On returning to school each week I was beaten because I had missed school. Every week the same thing but I finished five years. My husband was a farmer who drove tractor. Everyone says my grandson Furkan is so smart but will he get to the next school? I pushed my granddaughter Ganime a lot so she could get an education and she is a midwife. I want to see all our children become important people, to see them on TV. When I see Obama on TV I feel good—just to see his smile.

Torbali’nın köyü Tulum’ da doğdum ve şu anda Hasköy’de yaşıyorum. Sanırım 67 yaşındayım. Annemin tarafı Sudanlıydı. Ben öyle duydum. İlkokula gittim ama pamuk tarlasında çalışmak üzere Cuma’dan Pazartesi’ye kadar okuldan alındım. Okula döndüğüm her hafta dersleri kaçırdığım için dayak yedim. Her hafta aynı şeyi yaşadım ama beş yıl bitti. Kocam traktör süren bir çiftçiydi. Herkes benim torunum Furkan’ın çok akıllı olduğunu söylüyor, ancak bir sonraki okula gidecek mi? Torunum Ganime’yi çok zorladım ve sonunda bir hemşire oldu. Tüm çocuklarımızı önemli insanlar olmalarını ve Televizyona çıkmalarını istiyorum. TV’de Obama’yı gördüğümde kendimi iyi hissediyorum - sadece onun gülümsemesini görmek yetiyor.

Ich wurde in dem Dorf Tulum nahe Torbali geboren. Jetzt lebe ich in Hasköy. Ich glaube ich bin 67 Jahre alt. Meine Familie mütterlicherseits kam aus dem Sudan. Das ist, was ich gehört habe. Ich war zwar auf der Grundschule, aber sie haben mich von Freitag bis Montag aus der Schule genommen um Baumwolle zu pflücken, so war ich nur teilweise in der Schule.

Jedes Mal wenn ich in die Schule zurückkehrte wurde ich geschlagen, weil ich Schultage verpasst habe. Jede Woche war es dasselbe, aber ich habe die fünf Jahre zu Ende gebracht. Mein Ehemann ist ein Bauer und er fuhr einen Traktor. Jeder sagt, mein Enkel Furkan ist so klug, aber wird es ihm möglich sein in die Oberschule zu gehen? Meine Enkelin Ganime habe ich sehr unterstützt, damit sie eine Ausbildung erhielt. Sie ist eine Hebamme. Ich wünsche mir, dass all unsere Kinder wichtige Leute werden und ich sie im Fernsehen sehe. Wenn ich Obama im TV sehe fühle ich mich gut – nur sein Lächeln zu sehen.

MESURE

„ICH STEHE AUF MEINEN EIGENEN FÜSSEN...“

„I STAND ON MY OWN TWO FEET“

„KENDİ AYAKLARIM ÜZERİNDE DURUYORUM“

46

Ich bin alterslos. Ich fühle mich wie... fünfzehn! Ich wurde in Hasköy geboren und fahre noch oft dort hin, besuche Familie und Freunde, aber zu Hause bin ich jetzt in einem Bezirk von Izmir namens Güzelyali. Wir waren fünf Kinder, und ich bin die Zweitälteste. Şakir ist der Jüngste. Als ich ein Kind war gab es zu Hause niemanden, der auf uns aufpassen konnte, daher nahmen uns unsere Eltern mit auf die Felder. Ich wurde nicht einmal eingeschult. Mein Vater starb als ich ein Kind war, und das war sehr, sehr schwer. Ich wurde wie eine Mutter für die jüngeren Kinder. Wie hätte ich da zur Schule gehen können? Ich klage nicht, aber es war schon wirklich hart. Mein Ehemann war ein Busfahrer. Er kam in Rente, und als er starb übernahm ich Arbeiten wie Babysitten. Mustafa Olpak traf ich, als er nach Hasköy kam. Wir wussten nicht, wie wir uns nennen sollten. Wir begannen dann den Begriff „Afro Turk“ zu verwenden, aber wir nennen uns auch noch „Arabs“. Die Leute benutzen es in positiver oder in negative Weise. Ich glaube, es wird für die Afro-Turks der nächsten Generationen besser werden. Mein Schicksal war schmerzhaft, doch das Leben geht weiter. Ich stand immer auf meinen eigenen Füßen.

I am ageless. I feel...15! I was born in Hasköy and still go there to visit family and friends but I live in Izmir in the area called Güzelyali. We were 5 children and I am the 2nd oldest. Şakir is the youngest. When I was a child, there was no one to care for us at home so my parents took us to the fields. I did not even start school. My father died when I was a child, which was very difficult. I became like a mother to the younger children. How could I attend school? I don't complain but it was really tough. My husband was a bus driver. He retired and after he died I worked at things like babysitting. I met Mutafa Olpak when he came to Hasköy. We didn't know how to identify ourselves. We started to use the word "Afro-Turk" but we still call ourselves "Arabs." People use it in both negative and positive ways. I think it will get better for the Afro-Turks in the next generations. My destiny has been painful but life goes on. I stand on my own two feet.

Ben yaşlanmadım. 15 hissediyorum kendimi! Hasköy'de doğdum ve hala ailemi ve arkadaşlarımı ziyaret etmek için oraya gidiyorum, fakat Güzelyali'da İzmir'de yaşıyorum. 5 Çocuk 'tan ikincisiydim. Şakir en küçüğüdür. Ben çocukken, evde bize bakacak kimse yoktu, bu yüzden ailem bizi tarlalara götürürdü. Ben okula bile başlamadım. Babam ben küçükken öldü, çok zor günlerdi. Benden küçük kardeşlerime annelik yaptım. Okula nasıl gidebilirdim? Şikâyet etmem ama gerçekten zordu. Kocam bir otobüs şoförüydü. Emekli oldu ve ölünce bende bebek bakıcılığı gibi işler yaptım. Mutafa Olpak ile Hasköy'e geldiğinde tanıştım. Nereye ait olduğumuzu bilmiyorduk. „Afro-Türk“ sözcüğünü kullanmaya başladık ama yine de kendim

HAWA

„MEINE GROSSMUTTER HAT GEBÄCK FÜR DAS GANZE DORF GEBACKEN.“

“MY GRANDMOTHER ROLLED PASTRY FOR THE ENTIRE VILLAGE”

“BÜYÜKANNEM BÜTÜN KÖY İÇİN BÖREK AÇARDI”

47

Wie alt ich bin, das weiß ich nicht. Meine Geburt wurde nicht im Register aufgezeichnet. Ich habe zwar einen Pass, aber enthält er das richtige Datum? Vielleicht bin ich 85 Jahre alt? Ich wurde in Yeniciftlik in der Provinz Bayındır geboren, wie auch schon meine Eltern. Eine Tante von mir starb im vergangenen Jahr und sie wurde 107 Jahre alt und sie lebte alleine! Meine Großmutter rollte aus Blätterteig Gebäck für das ganze Dorf und kochte riesige Töpfe voll Keşkek (ein Eintopf mit Fleisch oder Hühnchen und Getreide oder Gerste für feierliche Anlässe). Nicht jeder konnte das. Unsere Familie besaß ein kleines Stück Land. Wahrscheinlich wurden meine Großeltern als Sklaven hierher gebracht. Das ist, was sie heute sagen... vielleicht bekamen sie dieses Land vom Sultan? Wir aber waren arm und das bisschen Land, das wir hatten, verkauften wir. Wir wurden in der Schule „angemeldet“, aber wir mussten auch arbeiten. Am Ende bekamen wir ein Zeugnis, doch die eine Hälfte von uns konnte lesen und die andere Hälfte konnte es nicht. Meine erste Tochter starb schon mit fünf Monaten, und als die nächste Tochter fünf Monate alt war starb mein Mann. War das ein besonderes Ereignis? Es war Armut, einfach nur Armut. Vielleicht ist mein Urenkel, acht Monate alt, das großartige, besondere Ereignis.

How old am I? My birth was not registered. I have a pass but does it have the right date? Maybe I am 85? I was born in Yeniciftlik in the province of Bayındır as were my parents. An aunt of mine just died last year...she was 107 years old and she lived alone! My grandmother rolled out the flaky pastry for the entire village and cooked huge pots of Keşkek [a stew with meat or chicken and wheat or barley for ceremonial occasions.] Not everyone can do that. Our family owned a small piece of land. Maybe my grandparents were carried here as slaves? That's what they say now...maybe they got land from the Sultan? But we were poor and the little land we had, we sold. We were "registered" in school but we had to work too. At the end there was a paper but half could read and half couldn't. My first daughter died at 5 months and when the next daughter was 5 months old, my husband died. A special moment? It was poverty, just poverty. Maybe my great-grandchild, eight months old, that is the most special thing.

Kaç yaşında mıyım? Benim doğum tarihim kayıt edilmedi. Bir kimliğim var ama doğum tarihi doğru mu? Belki 85 yaşındayım. Ailem gibi bende Bayındır ilçesi olan Yeniciftlik'de doğdum. Geçen yıl bir teyzem öldü ... 107 yaşındaydı ve yalnız yaşıyordu! Anneannem bütün köy için börek açardı ve kocaman kazanlarda Keşkek kaynatırdı. [özel törenler için et, tavuk, buğday veya arpa ile pişirilen bir yemek]. Herkes bunu yapamaz. Ailemiz küçük bir araziye sahipti. Dedelerim buraya köle olarak getirildi mi? Şimdi öyle diyorlar ... belki bu topraklar Sultan tarafından verilmiştir? Fakat fakirdik, küçük araziyi sattık. Okulda kayıtlıydık, fakat biz de çalışmak zorundaydık. Sonunda bir kâğıt vardı ancak yarısını okuyabildik ve yarısını anlayamadık. İlk kızım 5 aylıkken öldü ve sonraki kızım 5 aylıkken kocam öldü. Özel bir anı mı? Yoksulluk, sadece yoksulluk vardı. Belki de sekiz aylık büyük torunum, hayatımın en özel şeyi.

SABRIYE

„WIR SIND ALLE 'FALSCHER ARABER'“

“WE ARE ALL 'FALSE ARABS'”

“HEPİMİZ 'SAHTE ARAPLARIZ' ”

48

Ich wurde in Naime geboren und lebe jetzt in Hasköy. Meine Mutter sagte, mein Großvater habe arabisch gesprochen. Doch wenn die Leute mich fragen: „Wo kommst du her?“, sage ich: „Wir wurden hier geboren, wir sind von hier!“ Meine Großmutter besaß ihr eigenes Land. Sie half bei den Tieren, sie melkte die Kühe und sie machte Ayran (ein kaltes Joghurt-Getränk). Sie war 99 Jahre alt als sie starb. Ich kam erst mit acht in die Schule, weil die Straße zu gefährlich war. Mein Lieblingsfach war „Wissen des Lebens“.

Wenn ich die Chance gehabt hätte, wäre ich gerne weiter zur Schule gegangen und hätte einen Abschluss gemacht. Aber selbst als ich noch zur Schule ging, wurde ich immer wieder aus der Schule genommen, um auf den Baumwollfeldern zu arbeiten. Mit zwölf begann ich dann Vollzeit zu arbeiten. Meine Eltern trennten sich und meine Mutter nahm uns Kinder mit nach Izmir. Dort arbeitete ich in einer Zigarettenfabrik. Nach sechs Jahren entschieden meine Eltern sich wieder zu versöhnen, und wir zogen zurück auf das Dorf. Ich dachte nicht über meinen „Traumjob“ nach. Zu dieser Zeit wollte ich heiraten, wollte einen Ehemann. Es gab viele Männer, die mich heiraten wollten, aber ich war wählerisch. Am Ende wählte ich einen guten Mann. Wir sind falsche Araber. Die Leute rufen uns „Araber“, aber wir sprechen kein Arabisch. Die Türken setzen dunkle Haut mit Arabern gleich. Ich habe Rassismus mein ganzes Leben lang zu spüren bekommen. Leute fassen mich an, zwicken mich ins Ohr, rufen mir Schimpfworte nach... ganz gleich ob Junge oder Alte. Aufklärung würde denen auch nicht helfen. Nur mein Stock hilft da!

Mein Enkel hat mir erzählt, dass ein kurdisches Kind in der Schule etwas über seine Hautfarbe zu ihm gesagt hat, und er hat geantwortet: „Wenn ich arabisch bin, dann bist du kurdisch.“ Vielleicht können sie heute wenigstens selbstbewußt dagegenhalten. Ich glaube, diese Treffen wie hier helfen den Stress zu vermindern. Ich hoffe wir werden diese Treffen fortsetzen. Mit den Erwachsenen ist es schwieriger, aber junge Bäume lassen sich noch formen.

I was born in Naime and live now in Hasköy. My mother said her grandfather knew Arabic. But when people ask where are you from? I say: We are born here, we are from here! My grandmother owned her own land. She helped with the animals, milking cows and she made ayran [the cold yoghurt drink.] She was 99 when she died. I did not start school until age 8 because the roads were dangerous. My favourite subject was "knowledge of life." If I had had the chance I would like to have gone on in school and gotten my diploma but even as I went, I was taken out of school to work in the cotton fields and at 12 I started work full time. My parents separated and my mother took us children to Izmir. I worked in a cigarette factory. After six years my parents decided to reunite and we moved back to the village. I did not think of a "dream job." At that time we wanted to get married, have a husband. There were many men who wanted to marry me but I was picky. In the end I chose a good one. We are all "false Arabs". People call us Arabs but we don't speak Arabic. The Turks equate dark skin with Arab. I have felt racism my whole life, people touch me, pinch my ear, call names...young or old it doesn't matter. Education won't help them...only my stick helps! My grandson told me that at school a Kurdish child said something about his skin color and he replied back: If I'm Arab then you are Kurdish. Maybe today at least you can reply in a more confident manner. I think these meetings help relieve stress. I hope we continue meeting this way. With adults it is difficult but young trees can be shaped.

Ben çocukken Hasköy'e taşındım. Annem dedesinin Arapça bildiğini söylerdi. Fakat insanlar nereli olduğumuzu sorduğunda biz burada doğduk buralıyız diyorum. Büyükanem kendi toprağına sahipti. Hayvanlara yardım ederek inekleri sağarak ayran [soğuk yoğurt içeceği] yapmıştır. Öldüğünde 99 yaşındaydı. 8 yaşına kadar okula başlamadım çünkü yollar kötüydü. En sevdiğim ders „hayatı bilgisi“ idi. Bir şansım olsaydı okula devam etmek ve diploma almak isterdim. Okula devam ettiğim halde beni alıp pamuk tarlalarında çalıştırdılar ya da zeytin topladım. Annem ve babam ayrılınca, annem biz çocukları alıp İzmir'e götürdü. Bir sigara fabrikasında çalıştım. Altı yıl sonra ailem tekrar bir araya gelmeye karar verdi ve biz de köye geri döndük. Hiçbir meslek hayal etmedim o zamanlar koca bulup evlenmek isterdik. Benimle evlenmek isteyen birçok adam vardı ama seçici davrandım - sonunda iyi bir eş seçtim.

Hepimiz „sahte Araplarız“. İnsanlar bizi görüyor ve bize Araplar diyor, ancak biz Arapça konuşmuyoruz. Türkler siyah teni Arap olmakla karıştırıyor. Hayatım boyunca ırkçılığı hissettim, insanlar bana dokundu, kulağımı çekti, farklı isimlerle seslendiler yaş baş hiç fark etmedi. Eğitim onlara yardım etmez... Sadece sopam yardımcı olur! Torunum bana okulda Kürt asıllı bir çocuğun ona siyahi teni ile alakalı laf attığını anlattı, o da: Eğer ben Arapsam sen de kürtsün" diye cevap vermiş. Belki bugün en azından kendimizden daha emin bir şekilde cevap verebiliyoruz. Bence bu Afro-Almanlarla yapılan toplantılar stresin hafifletilmesine yardımcı oluyor. Umarım bu şekilde toplantıya devam edeceğiz. Yetişkinler için zor ama genç ağaçlar şekillendirilebilir.

AYŞE

„MEINE MUTTER WAR SCHWARZ UND WUNDERSCHÖN“

“MY MOTHER WAS BLACK AND BEAUTIFUL”

“ANNEM SİYAHİ VE GÜZEL BİR KADINDI”

Ich wurde 1932 in Tulum geboren. Die Großeltern meines Vaters kamen aus Afrika. Die Ottomanischen Herrscher hatten sie hierher gebracht und gaben ihnen Land. Meine Mutter war eine „Arab“, also Afro-Türkisch. Sie war schwarz und sehr schön! Es war normal für einen weißen Türken, eine schwarze Frau zu heiraten. Sie arbeiteten beide in der Landwirtschaft. Mein Vater war ein Trinker, und er hat meine Mutter geschlagen. Einmal zertrümmerte er den Küchentisch mit seiner Faust. Er sagte: „Du gehst nicht zur Schule. Du könntest einen Liebhaber finden.“ So ging ich nie zur Schule. Doch vor ein paar Jahren ging ich zur Abendschule und lernte das Alphabet. Ich kann jetzt meinen Namen schreiben. Ich heiratete einen weißen Mann. Wir waren vier Jahre lang verlobt, doch ich sah ihn zum ersten Mal an unserem Hochzeitstag. Wir hatten eine wunderschöne große Hochzeit. Ich ritt auf einem Pferd, während die Trommler den Weg zu unserem Haus vorangingen. Ismail war ein Schäfer, immer zwei Wochen am Stück von zu Hause weg. Wir hatten keine Kinder. Mein Ehemann gab mir Geschenke, die ich bis heute in Ehren halte, wie diesen Verlobungsring. Nach neun Jahren Ehe verstarb er. Er hatte Herzprobleme. Ich bin alleine... Wer wird sich um mich kümmern? Manchmal erlebe ich Rassismus, sogar noch jetzt mit 85: „Die Arab kommt!“ 2006 war ich beim ersten Treffen der Afro-Türken. Jedes Jahr kommt etwas Neues dazu. Dana Bayram und das Picknick sind nun groß. Und dieses Jahr werde ich nach Pamukkale reisen!

I was born 1932 in Tulum. My father's grandparents came from Africa, brought by an Ottoman ruler and given land. My mother was 'Arab,' Afro Turkish. She was black and beautiful! It was normal for a white man to marry a black woman. They both worked on farms. My father was a drinker and he beat my mother and slammed the dinner table with his fists. He said, "You're not going to school; you might find a sweetheart." So I never went. A few years ago I took evening classes and learned the alphabet. I can write my name. I married a white man. We were engaged for four years but I didn't meet him until our wedding day. We had a beautiful, big wedding. I rode on a horse and drummers lead the way to our house. Ismail worked as a shepherd, away two weeks at a time. We did not have children. My husband gave me presents I still cherish like this engagement ring. After nine years of marriage he died of heart problems. I am alone--who is going to look after me? Sometimes I experience racism, even now at 85. "The Arab is coming!" I was at the first meeting of the Afro Turks in 2006. Every year new things are happening. Dana Bayrami is great and the picnic. And now I will travel to Pamukkale!

1932'de Tulum'da doğdum. Babamın dedesi Afrika'dan bir Osmanlı hükümdarı tarafından getirilmiş ve bir arazi verilmiş. Annem „Arap“ Afro- Türk'tü. O siyah ve güzel bir kadındı! Beyaz bir erkeğin siyah bir kadınla evlenmesi normaldi. İkisi de çiftliklerde çalıştı. Babam bir alkolikti ve annemi döverdi, bazen yemek masasını yumruklardı. Bir gün „Sen okula gitmeyeceksin; sonra orda sevgili bulsun“ diye kızdı. Bu yüzden hiç okula gitmedim. Birkaç yıl önce akşam dersleri alıp alfabeyi öğrendim. Adımı yazabilirim. Beyaz bir adamla evlendim. Dört yıl nişanlı kaldık, ancak düğün günümüze kadar onunla hiç tanışmadık. Güzel, büyük bir düğünümüz oldu. Ata bindim ve davulcular evime kadar eşlik etti. İsmail, bir çoban olarak çalışıyordu ve haftada iki gün uzaktaydı. Çocuklarımız olmadı. Kocam hediyeler alırdı, bu nişan yüzüğü, onları saklıyorum. Dokuz yıl evlilikten sonra kalp rahatsızlığı nedeniyle öldü. Yalnızım - kim bana bakacak? Şimdi de 85 yaşında olmama rağmen bazen ırkçılık yaşıyorum. „Arap geliyor!“ diyorlar. 2006'da Afro Türklerin ilk toplantısında idim. Her yıl yeni şeyler oluyor. Dana Bayramı ve piknik harika. Ve şimdi de Pamuk-kale'ye seyahat edeceğim!

FERİHA

„ALLE LIEBTEN UNS!“

“EVERYONE LOVED US!”

“HERKES BİZİ SEVERDİ!”

Mein Vater war zwei und seine Schwester 18 Jahre alt, als sie aus Afrika gestohlen und an jemanden in Burgaz verkauft wurden. Die Schwester starb früh und mein Vater war zu jung, daher weiß ich nicht mehr darüber. Sie lebten bei einer türkischen Familie, die ihnen später ein Haus und Land gaben. Die Großmutter meiner Mutter war eine Yörük Turkmen. Alle arbeiten gemeinsam auf den Feldern... Tabak, Oliven und Weizen. Ich wurde 1937 geboren. Die jüngste von sieben Kindern. Ich beendete die Grundschule, auf die ich fünf Jahre ging. Ich kann lesen und schreiben. Wir waren die einzige afro-türkische Familie in unserem Dorf, aber wir hatten niemals Probleme. Alle mochten uns! Ich lernte zu nähen. Als ich dreizehn war, starb mein Vater an der Gicht und wir zogen nach Çamlık. Auch in Çamlık gab es keine anderen afro-türkischen Familien, doch es ging auch dort gut. Ich arbeitete als Schneiderin und heiratete dann Ayşes Bruder. Wir zogen nach Tulum. Bei der Hochzeit war mein Bruder sehr wütend: „Ich gebe Dir meine Schwester nicht! Warum bist Du mit dem Bus gekommen und nicht mit einem schönen Auto?!“ Wir haben drei Kinder bekommen, und vor 20 Jahren zogen wir nach Izmir. Ich hatte nie Probleme mit Rassismus. Ich konnte kostenlos reisen, weil mein Bruder bei der Bahn arbeitet. So reisten wir nach Istanbul, Ankara, Konya, ans Schwarze Meer und nach Aleppo. In Aleppo fragt uns jeder: „Wo kommt ihr her? Ihr seid schwarz, aber ihr könnt kein Arabisch!“ Meine Enkel sind meine Hoffnung für die Zukunft. Eines arbeitet bei der Regierung, eines ist Elektriker und eines geht zur Universität.

My father was 2 and his sister 18, when they were stolen from Africa and sold to someone in Burgaz. She died early and my father was too young so I don't know more. They lived with a Turkish family who eventually gave them a house and land. My mother's grandmother was Yörük Turkmen. Everyone worked together in the fields... tobacco, olives and wheat. I was born in 1937, the youngest of seven. I finished the first school, five years. I can read and write. We were the only Afro Turkish family in our village but we never had problems. Everyone loved us! I learned sewing. When I was thirteen, my father died from the gout and we moved to Çamlık. There were no other Afro Turks in Çamlık either but it went well. I worked as a tailor then married Ayşe's brother and moved to Tulum. At the wedding, my brother was angry: "I'm not giving you my sister! Why did you come with the bus and not a nice car?!" We had three children and 20 years ago moved to Izmir. I have never had problems with racism. I was able to travel for free because my brother worked for the train so we went to Istanbul, Ankara, Konya, the Black Sea, to Aleppo. In Aleppo everyone asked: Where are you from? You are black but you can't speak Arabic! My grandchildren are my hope for the future. One works for the government, one is an electrician and one is going to university.

Babam Afrika'dan çalınıp Burgaz'taki birisine satıldığında iki yaşında, kızkardeşi 18 yaşındaymış. Kızkardeşi erken öldüğü ve babam çok küçük olduğu için daha fazla bilgim yok. Onlara daha sonra bir ev ve biraz toprak veren bir Türk ailesi ile yaşıyorlardı. Annemin büyükannesi Yörük Türkmeniydi. Herkes tarlada, tütün, zeytin ve buğdayda birlikte çalıştı. 1937'de doğdum, yedi kardeşin en küçüğüydüm. İlkokulu bitirdim, beşinci sınıfa kadar okudum. Okuyabilirim ve yazabilirim. Köyümüzde tek Afro-Türk aile bizdik ama hiç problem yaşamadık. Herkes bizi severdi! Dikiş öğrendim. On üç yaşındayken babam guttan öldü ve Çamlık'a taşındık. Çamlık'ta başka Afro-Türkleri yoktu, ama bir sıkıntı çekmedik. Terzi olarak çalıştım, sonra Ayşe'nin kardeşiyle evlendim ve Tulum'a taşındım. Düğünde abim kızdı: „Ben sana ablamı vermem! Neden güzel bir arabayla değil de otobüsle geldiniz? „Üç çocuğumuz oldu ve 20 yıl önce İzmir'e taşındık. Irkçılık ile hiç problem yaşamadım. Kardeşim trende çalıştığı için özgürce seyahat edebildim, o yüzden İstanbul, Ankara, Konya, Karadeniz bölgesini ve Halep'i gezdim. Herkes Halep'te şunu sordu: "Nerelisiniz"? Siyahsın ama Arapça konuşamıyorsun! Torunlarım geleceğim için umudumdur. Biri hükümet için çalışıyor, biri elektrikçi ve biri üniversiteye gidecek.

MAKBULE

„ICH HABE EINEN WANDEL GESEHEN IM LAUFE MEINES LEBENS.“

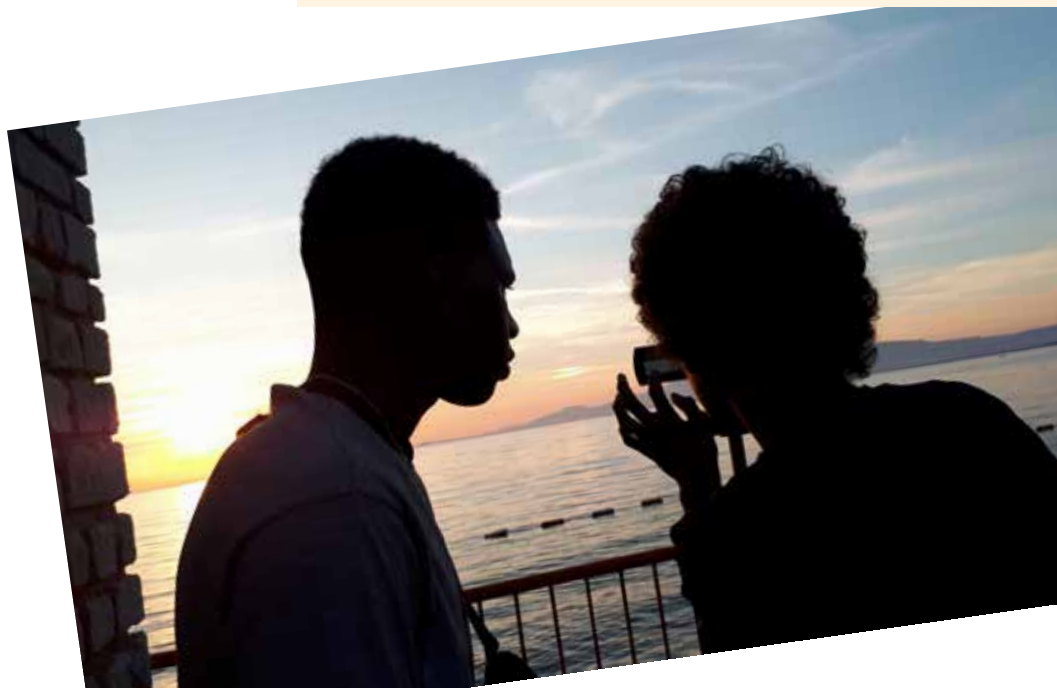
54

“I’VE SEEN A CHANGE IN MY LIFETIME.”

“HAYATIMDA BİR DEĞİŞİKLİK GÖRDÜM.”

Ich bin 57 Jahre alt, stamme aus Tulum und lebe in Izmir. Hatice aus Haskoy ist meine Schwester. Meine Eltern waren beide Afro-Türken. Mein Vater kam aus der Küstenstadt Dikili und erzählte eine Geschichte aus der Zeit der Sklaverei: Ein großer Mann sei von einem Schiff gerettet worden und lief in der Stadt herum, noch mit Ketten an seinen Füßen. Ich habe die Grundschule beendet. Ich liebte das Fußballspielen. Einmal kletterte ich auf eine Leiter, fiel herunter und brach mir das Bein. Es wurde behandelt, doch es heilte nicht gut. Seitdem hinke ich. Ich ging nach Torbali, um in der Fabrik zu arbeiten. Es gab den Mindestlohn, aber ich konnte Überstunden machen und verdiente so mehr, und ich war krankenversichert. Ich arbeitete von 8.30 Uhr morgens bis 22 Uhr nachts. Doch am Ende war es doch zu anstrengend und langweilig dazu, und so kehrte ich nach Tulum und auf die Baumwollfelder zurück. Ich war 25 als ich heiratete. Es war auch ein Afro-Türke. Wir zogen nach Izmir und hatten einen gemeinsamen Sohn. Er geht zur Universität, um ein Geschichtslehrer zu werden. In Izmir stoßen die Leute ihre Nachbarn an: „Schau, eine Arab kommt!“ Ich antworte nicht darauf, doch mein Sohn tut es ... mit seiner Faust. Und da gibt es diesen absonderlichen Glauben unter den alten weißen Leuten, dass ein sabberndes Baby aufhört zu sabbern, wenn eine schwarze Person es auf den Mund küsst! Ich hatte keine Träume, weil ich wusste, dass ich nicht zur Schule gehen konnte. Ich hoffe, die Träume meines Sohnes erfüllen sich. Ich habe einen Wandel gesehen in meiner Lebenszeit.

I am 57, from Tulum and live in Izmir. Hatice from Haskoy is my sister. My parents were both Afro Turk. My father was from the coastal town of Dikili and told a story from slavery times when a big man was rescued off a boat and walked around the town with chains on his feet. I finished the first school. I liked soccer. Once I was climbing a ladder and fell off and broke my leg. It was treated but did not heal well. I've been lame since. I went to Torbalı for factory work. It was minimum wage but you could work over-time to earn more and there was health insurance. I worked from 8.30 in the morning until 10 at night. In the end it was too stressful and boring so I returned to Tulum and the cotton fields. I was 25 when I married, also an Afro Turk. We moved to Izmir and had a son. He is going to university to become a history teacher. In Izmir people jab their neighbor...look, an Arab is coming. I don't respond but my son does....with his fists. There is also a strange belief among old white people that if a black person kisses a drooling baby on the mouth, the baby will stop drooling! I had no dreams because I knew I could not go on in school. I hope my son's dreams come true. I've seen a change in my lifetime.

Ben 57 yaşındayım, Tulum'luyum ve İzmir'de yaşıyorum. Haskoy'lü Hatice benim ablamdır. Annem ve babam Afro Türk dür. Babam kıyı kasabası Dikili'den geldi ve köle zamanında kurtarılan sonra da kentin etrafında dolaşan ayağında zincirli bir adamı anlatırdı. İlkokulu bitirdim. Futbolu severdim. Bir keresinde merdivene tırmanırken düştüm ve bacağımı kırdım. Tedavi gördüm ama iyi iyileşmedim. O günden beri topalım. Fabrika da çalışmak için Torbalı'ya gittim. Asgari ücretti, ancak daha fazla kazanmak için fazla mesai yapabiliyordun ve sağlık sigortası vardı. Sabah 8.30'dan gece 10'a kadar çalıştım. Sonunda çok stresli ve sıkıcıydı, bu yüzden Tulum'un pamuk tarlalarına geri döndüm. Evlendiğimde 25 yaşındaydım, eşim Afro -Türk'ü. İzmir'e taşındık ve bir oğlumuz oldu. Tarih öğretmeni olmak için üniversiteye gidiyor. İzmir'de insanlar birbirlerini dürtüyor ... bak, bir Arap geliyor. Cevap vermiyorum ama oğlum yumruklarıyla karşılık veriyor. Yaşlı beyaz insanlar arasında garip bir inanç vardır, eğer siyah bir kişi salya akıtan bir bebeği öpüyorsa, bebek salya akıtmayı kesiyormuş! Bir hayalim yoktu, çünkü okula devam edemeyeceğimi biliyordum. Umarım oğlumun hayalleri gerçekleşebilir. Hayatımın değiştiğini görebiliyorum.

MERYEM

**„WENN WIR DIESEM WEG WEITER FOLGEN, WERDEN
DIE AFRO-TÜRKEN VEREINIGT SEIN.“**

“IF WE GO ON LIKE THIS THE AFRO TURKS WILL BE UNITED”

**“EĞER BÖYLE DEVAM EDERSEK AFRO TÜRK'LER HEP
BİR ARADA OLACAKTIR”**

Ich bin 41 Jahre alt und ich habe mein ganzes Leben in dem Dorf Hasköy gelebt, wie auch meine Eltern und Großeltern vor mir. Meine Vorfahren kamen als Sklaven aus dem Sudan. Das ist allgemein bekannt und ich schließe das aus den Nachforschungen, obwohl ich keine Belege dafür habe. Diese Vorfahren erhielten Land in Hasköy, doch einige wollten schlau sein und verkauften es, was ich sehr bedauere. Denn nun haben wir nichts außer unserem Haus. Meine Großeltern bearbeiteten das Land anderer Leute. Meine Mutter konnte nicht zur Schule gehen, da sie auf ihre jüngeren Geschwister aufpassen musste... als „kleine Mutter“ sozusagen... immer die gleiche Geschichte. Ich bin bis zur fünften Klasse zur Schule gegangen, und jetzt arbeite ich als Hausfrau und Mutter. Der Tod meiner Eltern war das Schlimmste in meinem Leben. Meine Mutter ist grade vor 50 Tagen gestorben. Die Geburt meines Kindes war der beste Moment in meinem Leben. Diese Treffen hier sind meiner Meinung nach sehr gut. Wenn wir so weiter machen, werden die Afro-Türken vereinigt sein. Das glaube ich fest!

I am 41 and I have lived in the village of Hasköy all my life as did my parents and grandparents before me. My ancestors came from Sudan as slaves; that is the common knowledge that I have concluded from research though I have no proof. They were given land in Hasköy but then some “very clever” ones sold it, which I regret. So now we have nothing except our house. My grandparents had to work other people’s lands. My mother did not attend school because she was caring for younger siblings like a ‘little mother’...an old story. I went to 5 grades and now work as a housewife and mother. My parents’ deaths were worst things of my life. My mother died just 50 days ago. The birth of my child was the best moment of my life. I think these gatherings are good. If we go on like this the Afro Turks we will be united. I am positive.

41 yaşındayım ve annem ve babam ve dedelerimiz gibi hayatım boyunca da Hasköy köyünde yaşadım. Atalarım Sudan’dan köle olarak geldi; bunu genel olarak bir kanıtla dayalı olmaksızın araştırmalarım sonucu varsayıyorum. Onlara Hasköy’de arazi verildi, ancak o zaman bazı „çok akıllı“ olanlar sattı, ne kadar üzücü. Şimdi evimiz dışında bir şeyimiz yok. Büyükbabalarım, diğer insanların topraklarında çalışmak zorundaydı. Annem okula gitmedi çünkü küçük bir kardeşlerine bakıyordu ... eski bir hikaye. 5. ci sınıfa gittim ve şimdi ev hanımı ve anneyim. Annemin ve babamın ölümleri hayatımın en kötü anıydı. Annem sadece 50 gün önce öldü. Çocuğumun doğumu ise hayatımın en güzel anıdır. Bence bu toplantılar iyidir. Eğer böyle devam ederse Afro Türk’ler hep bir arada olacaktır Olumluyum.

Ein Zwischentext?

DANA BAYRAMI ODER KALBSFEST

Dana Bayramı oder Kalbsfest ist ein uraltes, traditionelles afrikanisches Fest der Afro-Türken. Zeitungsartikel aus dem 19. Jahrhundert berichteten bereits darüber. Es wurde an drei Tagen in drei aufeinander folgenden Wochen im Mai gefeiert. Lieder in afrikanischen Sprachen wurden gesungen und Spenden wurden gesammelt, um ein Kalb zu kaufen. Eine Prozession lief bis zum höchsten Punkt von Izmir, dem Kadifekale, und dort tranken die Afro-Türken Tee und verbrachten Zeit zusammen. In der darauf folgenden Woche liefen sie mit dem geschmückten Kalb durch die Straßen. In der dritten Woche war das richtige Dana Bayramı. Den Berichten zufolge standen die Menschen am Straßenrand und kletterten auf die Dächer,

um die Festlichkeiten zu sehen. Eine weibliche Älteste, im Besitz alter magischer Kräfte, genannt Godya, führte die Opferschlachtung auf dem Friedhof durch. Dann wurde das Kalb gekocht und mit Kichererbsen und Reis untereinander geteilt und gegessen (siehe: *Race and Slavery in the Middle East* by Terence Walz und Kenneth M. Cuno). Über Jahrzehnte wurde das Fest nicht gefeiert, bis es vor kurzem wieder entdeckt wurde. Seine Ziele sind, in der Mehrheitsgesellschaft sowohl für die Versklavung afrikanischer Menschen im Osmanischen Reich als auch für die heutige afro-türkische Community ein Bewusstsein zu schaffen.

Heute ist das Kalbsfest ein wunderbares Treffen von Afro-Türken, ihren Familien und Unterstützenden. An zwei Tagen im Mai, voller Festlichkeiten, kommen die Menschen von nah und fern in Izmir zusammen. Ein Höhepunkt ist der Umzug durch die Straßen der Stadt. Bilder eines gehörnten Kalbes werden getragen, es gibt Tänze und Trommeln. Einmal im Jahr wird die afro-türkische Community sichtbar im öffentlichen Raum. Politische Reden und Presseberichte in Printmedien und TV erscheinen. Viele Menschen fotografieren und alle haben eine gute Zeit miteinander, während die Realität einer Minderheit sichtbar gemacht wird. In der Regel werden neben dem Umzug auch andere kulturelle Aktivitäten

wie die Eröffnung von Ausstellungen, Filmvorführungen, Podiumsdiskussionen und Lesungen durchgeführt. 2017 wurde ein internationales Symposium mit schwarzen SprecherInnen aus Deutschland, der USA und der Türkei abgehalten.

Am zweiten Tag findet ein riesiges Picknick in einem Festpark in der Nähe von Izmir statt. Dort treffen sich Afro-Türken, AfrikanerInnen und internationale Gäste im Schatten von Pinienbäumen zum Essen, Tanzen und Diskutieren. Es ist beeindruckend zu erleben, wie Afro-Türken aus allen Teilen der Türkei für dieses Event anreisen. Es ist ein Tag des Feierns, der Familien und des fröhlichen Austauschs.

DANA BAYRAMI

Dana Bayramı Afrika kökeni olan ve Afro Türkler tarafından kutlanan çok eski bir gelenektir. 19.yüzyıl Türk gazeteleri Dana Bayramı hakkında yazmıştır. O zamanlar Bayram art arda 3 haftanın 3 günü boyunca kutlanırmış. İzmir'in en yüksek yerine doğru Kadifekale'ye yürür orada hep birlikte çay içerlermiş. İkinci haftada ise bir Dana süslenerek sokak sokak gezdirilirmiş. Üçüncü hafta ise Dana bayramının doruğu olurmuş. İnsanların kutlamaları seyretmek için caddelerde toplandıkları ve çatılara çıktıkları görülürmüş. Mezarlıkta, Godya adında önde gelen yaşlı bilgin Dana'yı kurban edince pişirir ve nohutlu pilav ile dağıtırmış. (detaylı bilgi için Terence Walz ve Kenneth M. Cuno'nun Race and Slavery in the Middle East adlı kitabına okuyunuz). Dana bayramı sonradan yasaklanmış fakat birkaç yıldır tekrar kutlanmaya başlanmıştır. Dana Bayramının amacı Osmanlı İmparatorluğu döneminde tarihi Afrika köle rotalarıyla ilgili bilinçlenmenin yanı sıra, Afro-Türk toplumunu tanıtmaktır.

Bugün, Dana Bayramı her yıl Mayıs ayında İzmir'de 2 gün süren Afro-Türklerin, ailelerinin ve destekçilerinin buluşmasıdır. Sokaklarda yapılan geçit töreni ise çok görkemlidir. Yürüyüş boynuzlu Dana maskeleri, dans ve davul eşliğinde gerçekleşir. Bu bayram Afro -Türk toplumunun yılda bir kez de olsa biz buradayız deme şeklidir. Yerel gazetelerde önde gelenler ve habercilerden yazıları yayınlanır. Birçok fotoğraf çekilir ve azınlığın görünürlüğü hakkında açıklamalar yapılır. Geçit törenine bazen sergi açılışları, filmler veya konuşmalar ve söyleyişler gibi çeşitli kültürel etkinlikler eşlik eder. Örneğin 2017'de Almanya, ABD ve Türkiye'den gelen Siyah konuşmacılarla uluslararası bir bilgi şöleni düzenlenmiştir.

Ertesi gün ise kocaman bir piknik düzenlenir. Burada yemek yemek, dans ve sohbet etmek için Afrikalı ve uluslararası misafirler, Afro-Türkler ve Türkler hep birlikte çam ağaçlarının altında toplanırlar. Sadece bu bayram için Türkiye'nin her yerinden Afro Türklerin gelmesi çok etkileyicidir. Bu bayram ailelerin eğlenceli bir gün geçirmesini sağlar!

DANA BAYRAMI – CALF FESTIVAL

Dana Bayramı or Calf Festival is an age-old African traditional festival celebrated by Afro-Turks. Turkish newspapers of the 19th century report on it being practised. At that time, the festival ran for 3 days on 3 consecutive weeks in May. Songs were sung in African languages, donations were collected for buying a calf. They marched to the highest point of Izmir, the Kadifekale where they drank tea and socialized. The next week the calf was decorated and marched through the streets. The third week was Dana Bayramı proper. Reports say that people lined the streets and climbed to the rooftops to see the festivities. At the cemetery, a leading female elder imbued with magical powers, called the *godya*, performed the sacrifice after which the calf was cooked and eaten with chickpeas and rice and shared among everyone. (See: *Race and Slavery in the Middle East* by Terence Walz and Kenneth M. Cuno) Calf Festival was stopped for decades until being revived again recently. One aim is to raise awareness of the historical African slave routes during the Ottoman Empire as well as introduce the current Afro-Turkish community to mainstream society.

Today, Calf Festival is a wonderful gathering of Afro-Turks, their families and supporters for 2 days of festivities in Izmir annually in May. A highlight is the parade through the city streets. Images of a horned calf are carried, there is dancing and drumming. Once a year it is a visible sign of the Afro-Turkish community in the public realm. There are political speeches and coverage in local newspapers. Many photos are taken and everyone has a good time while making a statement about visibility of a minority. The parade is sometimes accompanied by other cultural activities like exhibition openings, films or talks and readings. In 2017 an international symposium was held with Black speakers from Germany, the United States and Turkey.

The next day a huge picnic is held in a special picnic park on the outskirts of Izmir where Afro-Turks, white Turks, Africans and international guests meet under the shade of pine trees to eat and dance and discuss. It is very impressive to see Afro-Turks coming in for this event from all over the country. It is a day of celebration and families and fun!

DANKSAGUNGEN

62

Die Begegnung zwischen afro-türkischen und afro-deutschen Menschen gäbe es nicht ohne das Engagement vieler Menschen. Insbesondere möchten wir danken

Mustafa Olpak für seine Arbeit, seine Bücher, seine Präsenz und seine unermüdliche Arbeit für die afro-türkische Community in der Türkei wie auch international

Şakir Doğulu für das Übernehmen der Verantwortung nach Mustafas Tod und für seine väterliche Liebe

Güler Gültekin Olpak für ihre Unterstützung

Afrikalilar und Joliba e.V. als Träger für den Austausch der afro-türkischen Community für ihre Offenheit und fürs Teilen

AYOCO, der Berliner Gruppe junger Schwarzer – afro young community – und ihren Familien für die Begeisterung und ihr Engagement

Katharina Oguntoye für ihre Vision einer afro-europäischen Community

Annette Kübler, die den Austausch über Jahre organisierte und dranblieb, den Kontakt zur afro-türkischen Community herzustellen

der AG Erfahren und der AG Afrika von Stiftung Umverteilen! für ihre finanzielle Unterstützung des Austauschprogramms und des Buches

wichtigen Kontaktpersonen in der afro-türkischen Community: Beyhan Türkoğlu, Özge Özge Aşık, Hatice Karakaya, Oran Çetinbilek

der Begegnungsstätte Afacan für die die Bereitstellung eines wunderbaren, einladenden und geschützten Raumes

Filiz Sabahgil für ihre liebevoll-strenge, fröhliche Betreuung, Begleitung und Übersetzung und ihr ganzes Team in Afacan, vor allem Semra, Emine, Sami und Fettah

Carolyn Gammon fürs Organisieren der Reise nach Pamukkale und die Interviews

Gülrenk Oral für ihren Einsatz, den Kontakt zwischen den beiden Gruppen zu halten und ihre unermüdliche Bereitschaft, für das vorliegende Buch zu übersetzen

den Übersetzer*innen Müge Akpınar, Lülüfer Korkmaz, Şaduman Karaca, Samra Ayele, Diren Gülüsen, Ezgi Özcan, Bigosh Alev und vielen anderen, die halfen, die Sprachbarrieren zu überwinden

allen, die die Begegnungen mit Medien unterstützten, mit Fotos und Filmen, vor allem İcra Amad Ibrahim, Katharina LaHenges und Adauto Sanchez

all den Menschen, die für und mit den Jugendlichen und Kindern tolle Angebote machten: Jonathan Aikins, Žaklina Mamutovič, Louisa Burow und viele andere

den wunderbaren Menschen in den Dörfern Yenciftlik and Haskoy, die uns in ihren Häusern und Herzen willkommen hießen

Bürgermeisterin Sema Pekdaş und Senator Daniel Tietze und unseren Städten Izmir und Berlin für ihre Unterstützung

und natürlich allen Teilnehmenden – den kleinen wie den großen – für ihre Ideen und ihre Lebendigkeit, die die Begegnungen zu dem machten, was sie wurden.

TEŞEKKÜRLERİMİZ

Afro-Türk ve Afro-Alman halkı arasındaki karşılaşma pek çok kişinin kararlılığı sayesinde var oldu. Özellikle, teşekkür etmek istediklerimiz:

Mustafa Olpak'ın Türkiye'deki ve uluslararası düzeyde Afro-Türk toplumu için hayatı boyunca gösterdiği çabaları, gerçekleştirdiği projeler, kitaplar ve adanmışlığıyla Mustafa Olpak'a

Şakir Doğuluer Mustafa Olpak'ın vefatından sonra sorumlulukları üstlenen ve bizleri sevgiyle karşılayan Şakir Doğuluer'e

Güler Gültekin Olpak'ın verdiği destek için

Afrikalılar ve Joliba e.V. Derneğinin bu değişim projesini üstlenmesi ve Afro Türk toplumunun içtenliği ve paylaşımları için

AYOCO, genç siyahi insanlardan oluşan Berlin grubu - Afro genç topluluğu ve ailelerin gösterdikleri coşku ve bağlılıkları için

Katharina Oguntoye bir Afro-Avrupa toplumu vizyonu nedeniyle

Yıllardır değişimi organize eden ve Afro-Türk toplumu ile temas kurmaya kararlılığı ile **Annette Kübler'e**

AG ve AG Afrika Stiftung Umverteilen, değişim programına ve kitapçığına maddi desteklerinden dolayı

Afro-Türk toplumunda önemli isimler: Beyhan Türkoğlu, Özge Özge Aşık, Hatice Karakaya, Oran Çetinbilek'e

Misafırperver ve konforlu bir alan sağlayan toplantı tesisi **Afacan'a**

Sevecen-disiplinli-neşeli ilgisi, refakat ve çevirisi ile **Filiz Sabahgil'e** ve tüm Afacan takımını oluşturan Semra, Emine, Sami ve Fettah'a

Pamukkale gezisini ve röportajları organize eden **Carolyn Gammon'a**

İki grup arasındaki ilişkiyi sürdüren ve bu kitapçık çevirisinde gösterdiği çaba için **Gülrenk Hayırcıl Oral'a**

Dil engellerini aşmak için yardımcı olan Müge Akpınar, Lülüfer Korkmaz, Şaduman Karaca, Samra Ayele, Diren Gülüsen Ezgi Özcan, Bigosh Alev ve diğer çevirmenlere

Buluşmayı fotoğraf ve film çekimleri ile destekleyen herkese, özellikle İcra Amad İbrahim, Katharina LaHenges ve Adauto Sanchez'e

Çocuklar ve gençler için harika çalışmalar hazırlayan herkese, özellikle Jonathan Aikins, Žaklina Mamutovič, Louisa Burow'a

Bizleri misafır eden Yeniçiftlik ve Hasköy'deki muhteşem insanlara

Belediye Başkanı Sayın Sema Pekdaş ve Senatör Sayın Daniel Tietze, İzmir ve Berlin şehirlerimizin desteği için

Ve tabii ki bu projeye katılan herkese – küçük ve büyükle – güzel fikirlere ve yaydıkları enerji ile katkı sağlayan bu buluşmayı bu denli başarıya taşıyanlara teşekkür ediyoruz.

WORDS OF APPRECIATION SUMMARY TRANSLATION

This section thanks the many institutions and individuals who have made the AFro-German / Afro-Turkish exchanges at Afacan possible. The main organizing institutions are listed under "Project Partners." In Germany, Katharina Oguntoye and Annette Kübler have been the main organizers and in Turkey Mustafa Olpak followed by Şakir Doğuluer. In making this book, Carolyn Gammon acted as overseeing editor and Gülrenk Hayırcıl Oral as the Turkish translator. Many others are listed as helpers on location.

VORSTELLUNG DER PROJEKTPARTNER

64

AFRIKALILAR

www.facebook.com/afrikalilar

Mustafa Olpak ist 1955 in Ayvalık geboren; er war ein Afro-Türke und ein Aktivist. Nachdem er seine Mutter im Jahr 2001 verlor, fing er 2002 an, sein Buch zu schreiben. 2006 hat er es geschafft, andere Afro-Türken aufzufinden und unter dem Dach eines Vereins zu vereinigen. Nach seinem Buch "Die Arabische Frau Kemale" verfasste er im Jahr 2007 eine neuere Version unter dem Namen "Sklavenküste". Die Bücher brachten nicht nur die afro-türkische Gemeinde zueinander, sondern auch AkademikerInnen und HistorikerInnen wie auch die Medien wurden aufmerksam. Mit Unterstützung der UNESCO und des Türkischen Fernsehens TRT wurde die Geschichte Olpaks verfilmt. Auch die Tradition des afro-türkischen Frühlingsfests, des "Kalbfests", wurde wieder zum Leben erweckt und erstmals nach vielen Jahren wieder gefeiert. Şakir Doğuluer und sein Team arbeiten immer noch aktiv für den afro-türkischen Verein und für weitere Projekte.

Afro Türk bir aktivist olan Mustafa Olpak 1955 yılında Ayvalık'ta doğmuştur. 2001 yılında annesinin vefatı üzerine 2002 yılında kitabını yazmaya başlamıştır. 2006 yılında diğer Afro Türkler ile bir araya gelip Afro Türk derneğini kurmuştur. „Arap kadın Kemale“ adlı kitabını tekrar derleyip 2007 yılında „Köle kıyası“ olarak sunmuştur. Mustafa Olpak'ın kitapları sadece Afro Türkleri değil aynı zamanda akademisyenler, tarihçiler ve medyanın da ilgisini çekmiştir. UNESCO ve Türk televizyonu olan TRT'nin yardımı ile Olpak'ın hikâyesi çekilmiştir. Aynı zamanda yıllarca kutlanmayan dana bayramı tekrar kutlanmaya başlanmıştır. Şakir Doğuluer ve ekibi hala Afro Türk derneğinin projelerini devam ettirmektedir.

Mustafa Olpak, born in 1955 was an Afro-Turkish author and activist who founded the association Afrikalilar. His books made the greater Turkish society aware of Afro-Turks. The traditional annual African "Calf's festival" was revived. His work is carried on by Şakir Doğuluer and the team at Afrikalilar.

JOLIBA

www.joliba.de

Der Verein Joliba – Interkulturelles Netzwerk in Berlin e.V. wurde 1997 gegründet und hat sich zum Ziel gesetzt, interkulturelle Projekte zu initiieren und umzusetzen. Joliba e.V. möchte die Lebenssituation von Menschen aus Afrika und ihrer Nachkommen in Deutschland verbessern und das Wissen um Geschichte und Kulturen Afrikas sowie Schwarzer Menschen an verschiedenen Orten der Welt verbreiten.

So besteht die Arbeit des Vereins zum einen aus fachlichen sozialen Angeboten wie Familienhilfen, Sozialberatung und Unterstützungsangeboten für AfrikanerInnen und afro-deutsche Familien; zum anderen werden vom Verein zahlreiche Kultur- und Bildungsveranstaltungen, -projekte und Workshops durchgeführt. Katharina Oguntoye hat Joliba mit zwei KollegInnen gegründet: einem Afro-Brasilianer und einer weißen Deutschen mit einer afro-deutschen Familie. Heute besteht das Joliba-Team aus vielen Menschen mit unterschiedlichen kulturellen Wurzeln.

Der Verein Joliba hat Räume in Berlin-Kreuzberg, ein Begegnungszentrum und eine kleine Galerie. Hier begegnen sich Menschen verschiedener Herkunft – sie sprechen miteinander, machen gemeinsame Projekte und donnerstags wird beim offenen Treff zusammen gegessen und gelacht.

Der Name Joliba heißt „großer Fluss“ und ist ein Name des westafrikanischen Flusses Niger. Der Niger fließt durch verschiedene Länder und verbindet viele Völker und ist somit das Bild für unseren Verein. So heißt es in einem Lied über den Joliba:

„Kommt lasst uns plaudern mit Joliba,
dem großen Fluss,
der beruhigt und
die Sorgen von uns nimmt.“

Berlin'de 1987 yılında kurulan Joliba - Kültürlerarası Ağı, kültürler arası projeleri başlatma ve uygulama hedefini belirledi. Joliba Deneği, Afrika'daki insanlar ve Almanya'daki torunlarının yaşam durumlarını iyileştirmek ve Afrika'daki tarih ve kültürlerle dünyadaki farklı yerlerde yaşayan siyah insanlar hakkındaki bilgileri yaymak istiyor.

Derneğin çalışmaları, aile yardımı, sosyal hizmetleri danışmanlığı ve Afrikalılar ve Afro-Alman aileleri için destek gibi mesleki sosyal hizmetlerin yanı sıra çok sayıda proje ve atölye, kültürel ve eğitsel etkinliklerden oluşuyor.

Katharina Oguntoye Joliba'yı iki meslektaşı olan bir Afro-Brezilyalı ve Afrika kökenli ailesi olan beyaz bir Alman ile kurdu. Bugün, Joliba ekibi farklı kültürel kökenleri olan birçok insandan oluşuyor.

Joliba Derneğinin Berlin-Kreuzberg'de bir toplantı merkezi ve küçük bir galerisi bulunuyor. Burada farklı kökenlerden insanlar buluşuyor: birbirleriyle konuşuyor, ortak projeler yapıyor ve Perşembe günü toplanarak yemek yiyip keyif yapıyorlar.

Joliba „büyük nehir“ demektir ve Batı Afrika nehri Nijer'in adıdır. Nijer Nehri farklı ülkelerden akıyor ve birçok halkı birbirine bağlıyor ve bu da kulübümüzü tanımlamaktadır. Bu yüzden Joliba'nın şarkısı şöyle söyleniyor:

Gelin Joliba ile sohbet edelim,
büyük nehir ile,
bizi sakinleştirip
dertlerimizi unutturan.

Inter-cultural Network in Berlin Association was co-founded in 1997 by Katharina Oguntoye to help improve the living situation for Africans and Afro-Germans in Germany. Joliba provides social workers as well as offering cultural and educational workshops. Team workers come from a multitude of cultural backgrounds. "Joliba" means "big river" and is one of the many names of the Niger River.

AYOCO

AFRO YOUNG COMMUNITY

www.ayoco.net

AYOCO ist eine Gruppe Schwarzer Kinder und Jugendlicher, die seit 2014 mehrmals im Jahr zusammen mit ihren Familien ein Wochenende ins Umland von Berlin fahren und in den Herbstferien an Begegnungen in der Türkei teilnehmen. Die gemeinsame Zeit ist immer wieder ein Erlebnis, das uns verbindet und Energie für unseren Alltag gibt. Wir kommen zusammen mit unseren verschiedenen Persönlichkeiten, verschiedenen Altersstufen und Geschichten. Wir teilen unsere Erfahrungen, unser Leben und unseren Spaß. Wir sind aktiv, paddeln, baden, laufen Parcours, spielen Basketball und entwickeln eigene Vorhaben. Wir gestalten Workshops, chillen, hören Musik, quatschen und genießen unser Zusammensein. Wir sind Freunde, Familie, Community. Die Wochenenden und Reisen dienen dazu Räume zu schaffen, in denen wir Zeit für uns haben, Kreativ werden, Stärkung erleben und Kraft für den Alltag schöpfen.

Ayoco –Yılda birkaç defa Berlin çevresinde ve sonbaharda Afacan'da toplanan bir grup siyahi çocuk ve gençlerden oluşan bir topluluktur. Birlikte geçirdiğimiz vakit her zaman bizi birbirimize bağlayan ve enerji veren büyük bir deneyimdir. Hepimizin kişiliği, yaşları ve hikâyeleri farklıysa da bir arada çok eğleniyoruz. Sadece deneyimlerimizi, hayatımızı ve eğlenceyi paylaşmıyoruz, ayrıca yerimizde durmuyoruz, kürek çekiyoruz, yüzüyoruz, parkur, çeşitli çalışmalar ile bol bol keyif yapıyoruz, basketbol oynuyoruz, müzik dinliyoruz, sohbet ediyoruz ve birlikte olmanın tadını çıkartıyoruz. Biz arkadaşız, aileyiz ve bir topluluğuz. Hafta sonu etkinlikleri ve gezilerimiz birbirimizden destek ve güç almamızı sağlıyor.

Ayoco - afro young community, is a Berlin-based group of Black children and youth who meet many times a year on weekends and during the holidays, including annual trips to Afacan in Turkey. Our aim is to learn from one another, have fun and different experiences. We are friends, family and community.

STIFTUNG UMVERTEILEN!

www.umverteilen.de

Unsere Stiftung gibt es seit 1986: Der Erbe eines Pharmaunternehmens will das Geld, für das viele Menschen lange geschuftet haben, für eine gerechtere Welt einsetzen. Gemeinsam mit anderen gründete er die Stiftung Umverteilen!, in die er sein Vermögen einbringt. Mit dem Geld der Stiftung (das andere erwirtschaften), mit unserer Zeit und unserer Arbeit wollen wir auch weiterhin Menschen unterstützen, die sich wie wir nicht mit den gegebenen Verhältnissen abfinden, die sich wie wir für eine, solidarische Welt einsetzen.

Unsere inzwischen drei Begegnungen wurde großzügig von zwei AGs der Stiftung Umverteilen! gefördert. Dafür herzlichen Dank!

Kuruluşumuz 1986'dan beri faaliyettedir. Bir ilaç firmasının mirasçısı, insanların yıllarca çalışıp kazandıklarını, daha adil bir dünya için kullanmak istemektedir. Birkaç kişi ile birlikte Stiftung Umverteilen vakfını kurmuştur. Vakfın desteği ve bizim kattığımız zaman ve çalışmalarımız ile, bizim gibi birçok şartları kabul etmeyen, ve daha dayanışma içinde olan bir dünya için çalışan insanlara destek olmaya devam etmek istiyoruz.

Üç buluşmamız Stiftung Umverteilen Vakfın'ın iki anonim şirketi tarafından cömertçe desteklenmiştir! Bunun için çok teşekkür ediyoruz.

in 1986 by the inheritors of a pharmaceutical company, this foundation wishes to use its money for a more just society. All three exchanges in Afacan have been generously funded by Stiftung Umverteilen--many thanks!

ANNETTE KÜBLER

www.annette-kuebler.de

Als Trainerin leite ich mit Kolleg_innen Fortbildungen mit dem Anti-Bias-Ansatz zu einem machtkritischen Verständnis von Diskriminierung und der Erweiterung von Handlungsmöglichkeiten. Ich möchte dazu beitragen, dass empowerende Räume entstehen für Menschen, die alltäglich Rassismus erleben und dass Erfahrungen von Menschen of Color mehr gehört und ernst genommen werden. Als weiße Mutter Schwarzer Kinder sind mir solche Orte für Kinder und Jugendliche wichtig. Zusammen mit meiner Familie und anderen gründete ich AYOCO und organisierte die hier dokumentierten Afro-Deutsche – Afro-Türkische Begegnungen.

Bir eğitmen olarak, meslektaşlarım ile birlikte ayrımcılığa ve önyargı yaklaşımına karşı, güç-eleştirel bir anlayışa ve eylem fırsatlarının genişletilmesine yönelik çalışmalar yürütüyorum. Irkçılığa her gün maruz kalan insanlar için güçlendirici alanlar geliştirmeyi ve ten renkleri farklı olan insanların deneyimlerinin daha çok duyulmasını ve ciddiye alınmasını gerektiğini düşünüyorum. Siyahi çocukları olan beyaz tenli bir anne olarak böyle ortamların çocuklar ve gençler önemli olduğunu biliyorum. Ailem ve başka insanlar ile birlikte AYOCO grubunu kurduk ve burada söz edilen Afro-Alman – Afro-Türk buluşmasını düzenledik.

Annette Kübler is a freelance trainer and organizes Ayoco.

AG ER-FAHREN

www.umverteilen.de

„Die AG Er-Fahren setzt sich mit der Realität einer multikulturellen Gesellschaft in Deutschland auseinander und will zum besseren Zusammenleben von jungen Menschen beitragen. Sie fördert hauptsächlich Begegnungsreisen von Kinder- bzw. Jugendgruppen oder Schulklassen in die Türkei.“

Er-fahren adlı kuruluş Almanya'da var olan çeşitli kültürleri fark ederek gençlerin daha güzel bir şekilde bir arada yaşamalarını sağlamak istemektedir. Ağırlıklı olarak çocuk ve gençlerin ya da sınıfların Türkiye seyahatlerini karşılamaktadır.

Works to support Germany's multicultural reality by funding mainly children and youth exchanges with Turkey.

AFACAN

www.afacan.de

„Die Begegnungsstätte Afacan ist ein gemeinnütziges Projekt von Menschen aus Berlin und Istanbul. Wir organisieren seit vielen Jahren interkulturellen Jugendaustausch und haben gemeinsam an der ägäischen Küste einen Ort gestaltet, an dem Menschen von nah und fern sich treffen und austauschen, gemeinsam spielen und gestalten, feiern und voneinander lernen, Neues erfahren und Altes anders betrachten können. Die Anlage bietet Platz für etwa 80 Menschen. Sie ist eingerichtet für Kinder- und Jugendgruppen, Studien- oder Feriengruppen. Die Begegnungsstätte ist nach wie vor im Werden. Afacan wird immer das sein, was wir gemeinsam daraus machen: Die Gäste sowie alle, die vor Ort, in Berlin und in Istanbul für das Projekt arbeiten.“

Wir sind begeisterte Gäste der Begegnungsstätte Afacan und empfehlen sie herzlich weiter!

Afacan adlı tatil köyü Berlinli ve İstanbullular tarafından yapılan kâr amacı gütmeyen bir projedir. Yıllardır kültürlerarası gençlik değişimi düzenlemekteyiz. Burada yakın ve uzaktan insanlar bir araya gelip birlikte oyun oynayabilmesi, tasarım ve kutlamalar yapmaları, birbirlerinden yeni şeyler öğrenmeleri, bilinen şeylere farklı bir bakış açısıyla bakmaları için çeşitli çalışmalar yapılan bir yerdir. Tesis 80 kişiliktir. Çocuklar, gençler, akademisyenler veya tatilciler için tasarlanmıştır ve hala da gelişmektedir. Afacan'da birlikte yaptıklarımız: konuklar ve projede çalışan herkes, orada bulunan, Berlin ve İstanbul'dan proje için çalışanlar ile birlikte şekillenecektir.

Biz Afacan'ın mutlu ziyaretçileriyiz ve herkese içtenlikle buraya gelmelerini tavsiye ederiz.

Afacan is a non-profit organization, Berlin / Istanbul, for inter-cultural youth exchanges. It is a center on the Aegean coast north of Izmir with room for about 80 people to meet to study, holiday, hold workshops, etc. The Afro-Turkish/Afro-German exchange groups are enthusiastic Afacan goers!

AG AFRIKA

umverteilen.de/afrika01.html#top

„Die AG Afrika fördert Projekte, deren Ziele politische Aufklärung, Vergrößerung von Selbstbestimmung und Mitwirkung an politischen Entscheidungen sind, vor allem Basis-, Frauen- und Selbsthilfegruppen. Informationsaustausch und Vernetzung dieser Gruppen auf nationaler und internationaler Ebene sind für uns wichtiger Bestandteil dieser Arbeit. Wir unterstützen Gruppen, die sich organisieren, um die ihnen vorenthaltenen Rechte und Leistungen einzufordern.“

Die AG Afrika hat Übersetzung und Druck dieses Buches finanziert. Dafür herzlichen Dank!

AG Afrika, amaçları politik eğitim, kendi kaderini tayin etme ve siyasi karar almayı hedefleyen projeleri özellikle kadın ve kendi kendine yardım gruplarını desteklemektedir. Bu grupların ulusal ve uluslararası düzeyde bilgi alışverişi ve iletişim ağı oluşturulması, bizim için bu çalışmanın önemli bir parçasıdır. Kendilerini örgütleyen, reddedilen hak ve menfaatleri talep eden grupları desteklemekteyiz.

AG Afrika bu broşürün tercüme ve baskısını üstlenmiştir. Bunun için müteşekkirimiz!

AG Afrika has as its goal the participation of all, especially women and self-help groups in political society both nationally and internationally. AG Afrika has helped finance the translation and printing of this book. Many thanks!

Doppelseitiger Zwischen-
text - wäre noch
zu verteilen

Doppelseitiger Zwischen-
text - wäre noch
zu verteilen

Doppelseitiger Zwischen-
text - wäre noch
zu verteilen

Doppelseitiger Zwischen-
text - wäre noch
zu verteilen

AFACAN LEXICON

AFACAN SÖZLÜK

72

Grußworte

Hallo
Herzlich Willkommen!
Bis später!
Auf Wiedersehen.
Guten Tag
Guten Morgen!
Guten Abend
Gute Nacht!
Tschüß
Schlaf gut!

Grundlagen

Bitte
Danke!
Entschuldigung
Ja
Nein
Okay
Ich heiße
Wie heißt du?
Wie geht's dir?
Gut, danke.
Ich verstehe.
Ich verstehe nicht.
Ich spreche Deutsch
Ich spreche kein Turkish
Groß
Klein
Viel
Achtung!

Essen

Apfel
Butter
Brot
Ei
Eis
Fisch
Fleisch
Kein Fleisch
Milch
Käse
Kaffee
Kartoffeln
Kuchen
Tee
Tomaten
Wasser

Selam kelimeleri

Selam/Merhaba!
Hoş geldiniz!
Görüşürüz!
Güle güle
İyi günler!
Günaydın!
İyi akşamlar!
İyi geceler!
Hoşçakal!
İyi uykular!

Temeller

Lütfen
Teşekkür/Teşekkürler!
Affedersiniz
Evet
Hayır
Tamam
Benim adım
Senin adın ne?
Nasıl-sın?
İyi, teşekkürler
Anlıyorum
Anlamıyorum
Amanca biliyorum
Türkçe bilmiyorum
Büyük
küçük
Çok
Dikkat!

Yemek

Elma
Tereyağı
Ekmek
Yumurta
Buz
Balık
Et *
Et yok
Süt
Peynir
Kahve
Potatoes
Kek
Çay
Domates
Su

Fragen

Was?
Wer?
Wie viel?
Wie spät ist es?
Wie weit?
Wo?

Ziffern = Sayılar

eins = bir, zwei = iki, drei = üç, vier = dört,
fünf = beş, sechs = altı, sieben = zedi, acht =
sekiz, neun = dokuz, zehn = on
elf = on bir, zwolf = on iki...
zwanzig = yirmi, hundert = yüz

Sprüche

Bitteschön
Du bist mein
bester Freund
Guten Appetit!
Lecker!!
Glückwunsch!
Prost!
Schön Dich kennen
gelernt zu haben
Sehr schön!

Besteck, usw

Gabel
Glass
Löffel
Messer
Stuhl
Teller
Tisch

Familie

Mutter
Großmutter
Vater
Großvater
Kind
Mädchen
Junge
Frau
Mann
Geschwister
Schwester
Brüder
Tochter
Sohn

Sormak

Ne?
Kim
Ne kadar?
Saat kaç?
Ne kadar uzak?
Nerede

Deyim

Bir şey değil
Sen benim en iyi
arkadaşımsın
Afiyet olsun!
Lezzet!!
Tebrik!
Şerefe
Memnun oldum
Çok güzel

Çatal bıçak takımı

Çatal
Bardak
Kaşık
Bia
Sandalye
Tabak
Masa

Aile

Anne
Büyükanne
Baba
Dede / Büyükbaba
Çocuk
Kız
Erkek
Kadın
Adam
Kardeş
Abla/Kız kardeş
Abi/Erkek Kardeş
Kız
Oğul

Tiere

Frosch
Hund
Katze
Maus
Schmetterling
Vogel

Dinge

Auto
Baum
Buch
Bus
Fenster
Handtuch
Haus
Meer
Schere
Straße
Toilette
Tur
Wort

Farben

Blau
Gelb
Grün
Rot
Schwarz
Weiß

In der Stadt

Dort
Hier
Links
Geradeaus
Markt
Rechts
Stadt
Zentrum

Wetter

Heiß
Kalt
Sonne
Wolken
Wind

Zeit

Minuten
Stunde
Tag
Woche
Jahr
Morgen

Tiere

Kurbağa
Köpek
Kedi
Fare
Kelebek
Kuş

Eşyalar

Araba
Ağaç
Kitap
Otobus
Pencere
Havlu
Ev
Deniz
Makas
Sokak
Tuvalet
Kapi
Kelime

Renkleri

Mavi
Sarı
Yeşil
kırmızı
Siyah
Beyaz

Şehirde

Orada
Burada
Sol
Düz
Pazar
Sağ
Şehir
Merkez

Hava

Sıcak
Soğuk
Güneş
Bulutlar
Rüzgar

Zeit

Dakika
Saat
Gün
Hafta
Yil
Yarin

**Notizen für Türkisch Lernende:
Es gibt Buchstaben, die es im Deutschen nicht gibt.**

das "c" ist wie ein dsch in Dschungel
das "ç" ist wie der tsch in tschechisch
das "ı" mit Punkt wie l in Benzin oder gib!
das "i" ohne Punkt wie das "e" in kommen
es gi
bt ein "g" wie das G in Galopp
und das "ğ" das mehr oder weniger stumm ist und den vorangegangenen Vokal dehnt
das "s" wie ein s in Hals
und das "ş" wie sch in Schule

IMPRESSUM

Herausgeber

Joliba Books - Joliba Interkulturelles Netzwerk in Berlin e.V.
Manteuffelstr. 97, 10997 Berlin www.joliba.de

Projektleitung

Şakir Doğuluer, Annette Kübler, Katharina Oguntoye

Fotos

Carolyn Gammon, Annette Kübler, Katharina Oguntoye, İcra Amad Ibrahim, Samra Ayele, et al

Autoren

Şakir Doğuluer, Carolyn Gammon, Annette Kübler, Katharina Oguntoye, Mustafa Olpak

Türkische Übersetzung Gülrenk Hayırcıl Oral

Deutsche Übersetzung Katharina Oguntoye & Gülrenk Hayırcıl Oral

Englische Übersetzung Carolyn Gammon

Gestaltung/Layout

Gabi Lattke

Redaktion

Carolyn Gammon, Annette Kübler

Lektorat

Gülrenk Hayırcıl Oral , Suzann Kaiser

Druck

Finanzielle Unterstützung: Stiftung Umverteilen! AG Afrika

Printed in Germany ISBN ???

© 2018 Joliba e.V. & Afrikalilar

In 2015, 2016 und 2017 trafen sich afrodeutsche und afrotürkische Familien in der Begegnungsstätte Afacan im Norden von Izmir. Mit Hilfe von Übersetzer_innen hörten wir gegenseitig unsere Geschichten, aßen zusammen, schwammen zusammen, lachten und weinten zusammen. Autor_in und Gründer_in ihres jeweiligen Bewegungen, Katharina Oguntoye in Deutschland und Mustafa Olpack in der Türkei trafen sich in Afacan. Ihre Vision internationaler Begegnungen, um jungen Menschen zu helfen, ihre Geschichte zu kennen und ihre Zukunft zu gestalten kann in diesem Buch gesehen werden.

2015, 2016 ve 2017 yıllarında Afro Alman ve Afro Türk aileler, İzmir'in kuzeyinde bulunan Afacan gençlik tesisinde bir araya geldiler. Çevirmenlerin yardımıyla birbirimizin hikâyelerini dinledik, beraber yemek yedik, birlikte yüzdük, kâh ağladık kâh güldük. Yazar ve kendi derneklerinin kurucusu olan Almanya'dan Sn. Katharina Oguntoye ve Türkiye'den Sn. Mustafa Olpak Afacan da buluştular. Onların hayallerinde olan gençlerin geçmişlerini bilmeleri ve geleceklerini şekillendirmelerine katkı sağlayacak uluslararası buluşmaları bu kitapçıkta görebilirsiniz.

In 2015, 2016 and 2017 Afro-German families met with Afro-Turkish families at the seaside youth hostel Afacan north of Izmir. With the help of translators we listened to each other stories, ate together, swam together, laughed and cried together. Authors and founders of their respective movements, Katharina Oguntoye in Germany, and Mustafa Olpak in Turkey, met at Afacan. Their vision for international exchange to help young people know their past and imagine their future can be seen in this book.

